

Nr 269.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till
Krigsrätterna: Avlöningar m. m.; given Stockholms
slott den 30 april 1942.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

K. G. Westman.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 30 april 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och t. f. chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Ewerlöf, anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman:

Vid anmälan den 3 januari 1942 av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, berördes under punkterna (26)—(28) anslagsbehovet för upprätthållande av krigsrätternas verksamhet under nämnda budgetår. Härvid omnämndes särskilda

av styrelserna för föreningarna Sveriges krigsdomare och auditörer samt Sveriges krigsfiskaler gjorda framställningar rörande förbättring av de avlönings- och andra förmåner, som för närvarande äro tillerkända den civila personalen vid krigsdomstolarna. Under förmälan att i anledning av de gjorda framställningarna vederbörande remissmyndigheter framhållit behovet av att de på ifrågavarande område gällande ersättningsbestämmelserna underkastades en mer eller mindre omfattande översyn, anförde jag, att det även enligt min mening vore ofrånkomligt att dessa bestämmelser — vilka utformats med hänsyn till en väsentligt lägre arbetsbörda och i övrigt helt andra förhållanden än de som numera föreligga i fråga om krigsdomstolarna — gjordes till föremål för en omreglering med anledning av det sålunda inträdda ändrade läget samt att i sådant syfte utredning under anlitande av särskild sakkunnig igångsatts inom justitiedepartementet. Då utredningens läge emellertid icke medgäve avlåtande av preciserade förslag i ämnet redan i statsverkspropositionen, hemställde jag, att tillsviðare i riksstaten för nästkommande budgetår endast måtte beräknas vissa anslagsbelopp för krigsdomstolarnas upprätthållande. Detta anslagsbehov — vilket tillsviðare angavs till sammanlagt 400,000 kronor — syntes lämpligen böra, såsom för närvarande är fallet, fördelas på tre anslag, av vilka två, ett avlönings- och ett omkostnadsanslag, borde avse de för fredsförhållanden avsedda krigsrätterna samt det tredje samtliga utgifter för eventuellt erforderliga fältkrigsrätter. I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna till Krigsrätterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 330,000 kronor (punkten 26), till Krigsrätterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 20,000 kronor (punkten 27) och till Krigsrätterna: Ersättningar till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m. ett förslagsanslag av 50,000 kronor (punkten 28).

Sedan berörda utredning — vilken stått i ett visst beroende av arbetet på propositionen angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter — numera avslutats, får jag ånyo underställa Kungl. Maj:t ifrågavarande anslagsbehov.

1. Krigsrätterna: Avlöningar, förslagsanslag.

Under denna anslagspunkt torde till en början få lämnas en kortfattad redogörelse i vissa avseenden, som äro av betydelse jämväl för övriga ifrågavarande anslagspunkter, nämligen angående

krigsrätternas organisation samt den civila personalens tjänsteåligganden och avlöningsförhållanden.

Enligt lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes — vilken lag trädde i kraft den 1 januari 1916 — äro k r i g s d o m s t o l a r n a organiserade på olika sätt under fredsförhållanden och under krigsförhållanden. Under tid, då krigsmakten befinner sig på fredsfot, utgöras underdomstolarna vid krigsmakten av regements- och stations-

krigsrätter samt särskilda krigsrätter. Regementskrigsrätt skall finnas vid varje regemente och därmed likställt truppförband av armén, kustartilleriet och flygvapnet samt stationskrigsrätt vid envar av örlogsstationerna (5 § första stycket). Särskild krigsrätt må av Konungen inrättas vid avdelning av krigsmakten, för vilken regements- eller stationskrigsrätt icke skall vara inrättad, eller som består av personal, vilken från olika truppförband eller örlogsstationer sammandragits till gemensam tjänstgöring. Sådan krigsrätt må därjämte inrättas vid avdelning av regemente eller likställt truppförband, som är förlagd å annan ort än huvudstyrkan, samt vid avdelning av flottan som är förlagd utom örlogsstation (5 § andra stycket). Konungen äger dessutom, där så prövas lämpligt, bestämna, att två eller flera av de avdelningar varom nyss nämnts skola lyda under samma särskilda krigsrätt eller att sådan avdelning skall lyda under viss regements- eller stationskrigsrätt (5 § tredje stycket). Antalet regementskrigsrätter är för närvarande 59, därav 44 vid regementen eller kårer tillhörande armén, 3 vid regementen eller kår ur kustartilleriet samt 12 vid härmed likställda förband av flygvapnet. Stationskrigsrätterna äro till antalet 2, en vid vardera av örlogsstationerna. De särskilda krigsrätterna uppgå till 5 (kung. nr 536/15, 706/37, 865/39 och 147/41), nämligen särskilda krigsrätten i Stockholm för vissa dit förlagda staber och militära skolor m. m., särskilda krigsrätten i Göteborg för där förlagda avdelningar ur marinen, särskilda krigsrätterna å Karlsborg och i Boden för vissa till nämnda fästningar förlagda förband och anstalter samt särskilda krigsrätten för kustflottan, den sistnämnda dock för närvarande ersatt av fältskygskrigsrätt. Förordnanden att avdelningar och personal tillhörande armén, marinen eller flygvapnet skola lyda under regements- eller stationskrigsrätt hava meddelats i ett stort antal fall av såväl stadigvarande (se bl. a. kung. nr 705/37, 708/37, 865/39 samt 725/41 och 750/41) som, särskilt under senare tid, tillfällig natur.

Från den dag krigsmakten för annat ändamål än övning ställes på krigsfot skall fältskygskrigsrätt vara underdomstol vid krigsmakten. Därest endast en del av krigsmakten för sådant ändamål ställes på krigsfot, bestämmer Konungen, huruvida vid denna del av krigsmakten fältskygskrigsrätt skall vara underdomstol. I mån som krigsmakten återgår till fredsfot, skola fältskygskrigsrätterna upphöra. Till följd av den förstärkta försvarsberedskapen har rättskipningen i underinstans vid krigsmakten under sistförflutna budgetår i väsentlig omfattning omhänderhaft av fältskygskrigsrätter. Genom kungörelse den 26 april 1940 (nr 260) har Kungl. Maj:t förordnat, vid vilka särskilda avdelningar av krigsmakten fältskygskrigsrätt skall vara inrättad. Jämväl under innevarande budgetår är, ehuru genom kungörelse den 17 januari 1941 (nr 25) antalet fältskygskrigsrätter inskränkts till det oundgängligen nödvändiga, ett icke obetydligt antal dylika krigsrätter i verksamhet.

Regements- och stationskrigsrätter samt särskilda krigsrätter utgöras av en krigsdomare såsom ordförande, två militära ledamöter och en auditor. Fältskygskrigsrätt utgöres av fyra ledamöter, därav tre militära och en civil, av vilka den främste militära ledamöten enligt gällande lag är rättens ordförande.

Förslag till ändrad organisation av fältkrigsrätterna har nyligen utarbetats och genom proposition (nr 243) förelagts riksdagen. Såsom åklagare vid samtliga nu nämnda krigsrätter tjänstgör krigsfiskal.

Krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler utses av Konungen, krigsdomarna genom förordnanden för viss tid, i allmänhet numera två kalenderår, auditörerna och krigsfiskalerna genom förordnanden tills vidare. För samtliga dessa befattningshavare gäller, att de må, där så finnes lämpligt, anställas gemensamt vid flera olika krigsrätter. Såväl krigsdomare som auditörer skola hava fullgjort vad författningarna föreskriva såsom villkor för att i domarämbeten nyttjas. Därjämte erfordras för att kunna erhålla befattning såsom krigsdomare att hava ådagalagt insikt och erfarenhet i domarvärv. Till krigsdomare skall ock företrädesvis utses ordinarie domare i allmän underrätt. Till krigsfiskal må ej förordnas annan än den, som antingen fullgjort vad författningarna föreskriva såsom villkor för att nyttjas i domarämbeten eller ock tjänstgör eller förut tjänstgjort såsom åklagare vid allmän underrätt och vid avlagt prov visat sig äga erforderlig kännedom om militära lagar och författningar. Då så anses erforderligt, må Konungen förordna vice krigsdomare, vice auditör och vice krigsfiskal att, då vederbörande är förhindrad tjänstgöra, inträda i hans ställe. För erhållande av förordnande i något av sistnämnda hänseenden gälla samma kompetensfordringar som för respektive huvudtjänst.

Enligt den för närvarande gällande indelningen uppgår antalet krigsdomare till 29. Av dessa äro 11 anställda vid allenast ett truppförbands krigsrätt, 9 äro tjänstgöringsskyldiga vid två, 5 vid tre, 3 vid fyra och 1 vid fem krigsrätter. — Auditörerna äro till antalet 38 med tjänstgöringsskyldighet för 24 vid allenast en krigsrätt samt för 8 vid två, för 3 vid tre och för återstående 3 vid fyra krigsrätter. — Antalet krigsfiskaler utgör 37. Av dessa tjänstgöra 22 vid allenast en krigsrätt samt 8 vid två, 5 vid tre och 2 vid fyra krigsrätter. Auditörs- och krigsfiskalsindelningarna sammanfalla sålunda i stort sett.

Till civil ledamot i fältkrigsrätt skall förordnas krigsdomare eller auditör eller, där sådan icke finnes att tillgå, annan som fullgjort vad författningarna föreskriva såsom villkor för att nyttjas i domarämbeten. Krigsdomares skyldighet att mottaga dylikt förordnande är emellertid icke ovillkorlig utan beroende på att hinder därför ej möter på grund av tjänsteåligganden eller annan giltig orsak. Krigsfiskal vid fältkrigsrätt förordnas av befälhavaren för den avdelning, där krigsrätten inrättats. Härtill skall utses person, som i enlighet med vad förut sagts äger bekläda sådan tjänst vid annan krigsrätt än fältkrigsrätt, dock att, där sådan icke finnes att tillgå, annan lämplig person kan förordnas att vara åklagare vid fältkrigsrätten.

Den civila personalens vid krigsrätterna tjänsteåligganden äro reglerade genom bestämmelser, som återfinnas dels i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes och dels, vad angår de för fredsförhållanden avsedda domstolarna, i instruktionen den 19 juni 1919 (nr 363) för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler.

Vad först beträffar krigsdomare så är dennes huvudsakliga uppgift att tjänstgöra såsom ordförande i de krigsrätter, vid vilka han är anställd. Då krigsrätten endast har att verkställa undersökning i något mål eller ärende utan att talan om ansvar föres, är han dock icke skyldig att deltaga i rättens sammanträde. När krigsdomaren i sådana fall ej är tillstädes, tillkommer det auditören att föra ordet i rätten. Såsom rättens ordförande är krigsdomaren närmast ansvarig för målens handläggning, i följd varav han har att på förhand sätta sig in i samtliga till krigsrätten hänskjutna mål ävensom efter samråd med krigsfiskalen och de militära myndigheterna vidtaga åtgärder för målens förberedande för rättsförhandling. Då krigsrätten skall fatta beslut i till dess prövning överlämnat mål, åligger det vidare krigsdomaren att i korthet framställa vad i saken förekommit samt de lagrum och författningar som äro i varje fall tillämpliga. För övrigt har krigsdomaren att öva tillsyn över att krigsrättens protokoll bliva vederbörligen uppsatta, att i samråd med vederbörande befälhavare och auditör bestämma tid och plats för krigsrättssammanträdena ävensom att enligt fastställt formulär föra anteckningar angående framställningar om hållande av krigsrätt samt i anledning därav vidtagna åtgärder.

Auditörens förnämsta uppgift är att tjänstgöra som ledamot i krigsrätt, där han, såsom förut sagts, i vissa fall då krigsdomaren icke behöver vara tillstädes även har att fungera som ordförande. Auditören är vidare skyldig att föra krigsrättens protokoll, uppsätta och expediera de fattade besluten samt i allmänhet utföra samtliga de expeditionsgöromål som skola fullgöras vid krigsrätten, såsom uppsättandet av uppgifter till straffregistret och rättsstatistiken, utfärdandet av stämningar å vittnen samt expedierandet av intyg angående ersättningar till vittnen m. m. dylikt. Därjämte åligger det auditören att tillhandagå befälhavaren — förutom vid disciplinmålens handläggning och vid behandling av frågor om straffs sammanläggning och förvandling samt verkställighet av straff — även vid de övriga tillfällen, då tillgång till juridisk insikt kan vara behöflig och annan person icke är skyldig att biträda befälhavaren, samt att å kronans vägnar utföra de rättegångar som förekomma vid den avdelning av krigsmakten, vid vars krigsrätt han är anställd.

Krigsfiskalernas främsta åliggande är att föra åklagartalan i de mål som överlämnats till krigsrätt. Sedan handlingarna i ett till krigsrätt hänskjutet mål överlämnats till krigsfiskalen, åligger det denne att före rättens sammanträde verkställa den ytterligare utredning som kan vara erforderlig. Därjämte har krigsfiskalen att i de s. k. undersökningsmålen bevaka kronans rätt och föra dess talan, såvida icke annan person enligt särskilda bestämmelser är skyldig fullgöra detta åliggande. Krigsfiskalen är vidare skyldig att till krigsrättssammanträdena inkalla de parter som där skola inställa sig, utfärda kallelser å vittnen samt införskaffa prästbetyg och utdrag av allmänna straffregistret rörande de personer vilka vid domstolen ställas under tilltal.

Civil ledamot i fältskyddsrätt har att beträffande dylikt krigsrätt fullgöra

enahanda åligganden som ankomma på auditor ifråga om regementskrigsrätt. Han har därjämte att leda rättens förhör med parter och vittnen samt att före omröstning till utslag verkställa den sammanfattning av vad i målet förekommit, som i fråga om fredskrigsrätt åligger krigsdomare. Den civile ledamoten är slutligen, enligt förberörda kungörelse den 26 april 1940 (nr 260) angående fältkrigsrätter, skyldig att på begäran av befälhavaren vid den avdelning, där krigsrätten är inrättad eller som lyder under krigsrätten, biträda denne i ärenden som kräva juridisk insikt.

Avlöningar och ersättningar till den civila personalen vid regements- och stationskrigsrätterna samt vid de särskilda krigsrätterna bestridas från förevarande anslag, vilket för närvarande är i riksstaten uppfört med ett belopp av 172,500 kronor. För anslagets disposition gäller under innevarande budgetår en av Kungl. Maj:t den 6 juni 1941 fastställd avlöningsstat (statsliggaren sid. 134).

För dispositionen av de i avlöningsstaten upptagna delposterna a)—c) har samtidigt av Kungl. Maj:t fastställts särskilda specialstater att tillämpas under budgetåret (statsliggaren sid. 135 ff.). Såsom framgår av specialstaterna åtnjuta vid regements- och stationskrigsrätterna krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler — för vilka befattningshavare tillika föreskrivits viss stationeringsort — fasta årliga arvoden. Beträffande auditörerna är arvodet till lika belopp fördelat å ersättning motsvarande lön och tjänstgöringspenningar. Auditörerna äga utöver arvodet uppbära visst årligt bidrag till bestridande av med tjänsten förenade expensutgifter. Detta bidrag, som — med bortseende från auditörerna vid en var av stationskrigsrätterna och vid krigsrätterna i Boden — växlar från 100 upp till 200 kronor, tillkom den 1 juli 1919 och har sedan dess utgått med belopp, som endast undergått smärre förändringar. Nyssnämnda auditörer åtnjuta i expensbidrag resp. 300, 300 och 800 kronor.

Med de fasta arvoden var intill den 1 juli 1939 förenad rätt till dyrtidstillägg enligt de för oreglerade verk gällande grunderna. I samband med den vid 1939 års lagtima riksdag genomförda avlöningsrevisionen för det stora flertalet civila löntagare vidtogs även en allmän reglering av sådana med dyrtidstillägg förenade arvoden, vilka utgjorde ersättning för bisysslor. I följd härav bestämdes, att å här ifrågavarande arvoden från och med budgetåret 1939/40 dyrtidstillägg icke vidare skulle utgå. I gengäld blevo arvoden till auditörerna och krigsfiskalerna — vilka samtliga varit i åtnjutande av dyrtidstillägg — genomgående föremål för uppräkning med belopp, som motsvarade dyrtidstillägget vid då gällande index av 162. Krigsdomararvoden bibehöllos däremot i huvudsak oförändrade. Anledningen härtill var, att till vissa krigsdomare icke utgick dyrtidstillägg, beroende på att arvodenas dåvarande innehavare åtnjoto högsta dylikt tillägg redan å andra dem tillkommande avlöningsförmåner. I de fall, där dyrtidstillägg emellertid tidigare åtnjutits å krigsdomararvodet, tillerkändes vederbörande ett personligt arvodestillägg ungefärligen motsvarande det dyr-

tidstillägg, som utgår vid nyssnämnda indextal. Vid de år 1939 fastställda beloppen hava ifrågavarande arvoden, fränsett vissa av organisatoriska förändringar påkallade jämkningar, sedan dess bibehållits. De nuvarande arvodena växla, i fråga om krigsdomarna från 600 till 2,400 kronor, i fråga om auditörerna från 1,680 till 6,540 kronor samt i fråga om krigsfiskalerna från 360 till 2,340 kronor. Vid bestämmandet av arvodesbeloppen har hänsyn tagits dels till antalet av de krigsrätter, vid vilka vederbörande är anställd, dels till huruvida truppförbanden äro förlagda å samma eller skilda orter, dels till arbetsbördans (förbandens) storlek dels ock, i fråga om auditören i Boden, till nödvändigheten av att för tjänsten erhålla å platsen bosatt kompetent person. Därest krigsrättspersonalen tjänstgör vid allenast en regementskrigsrätt, utgå arvodena med i allmänhet följande belopp, nämligen till krigsdomaren 600 kronor, till auditören 1,800 kronor (vid flygflottilj 1,680 kronor) och till krigsfiskalen 660 kronor (vid Skånska trängkåren 360 kronor). Vid en var av stationskrigsrätterna uppbär auditören 3,900 kronor och krigsfiskalen 1,980 kronor i arvode. Tjänstgör personalen vid två regementskrigsrätter, utgör arvodet för krigsdomaren 840—1,200 kronor, för auditören 2,340—3,420 kronor och för krigsfiskalen 900—1,080 kronor. Är tjänstgöringsskyldigheten knuten till flera än två regementskrigsrätter eller till stationskrigsrätt och regementskrigsrätt samtidigt, utgå arvoden med i allmänhet högre belopp än de sist angivna. Högsta krigsdomararvodet, 2,400 kronor, åtnjutes sålunda av den för stationskrigsrätten vid Stockholms örlogsstation och regementskrigsrätten vid Svea livgarde gemensamme krigsdomaren, högsta auditörsarvodet, 6,540 kronor, av auditören vid regementskrigsrätterna för de i Boden förlagda truppförbanden och högsta krigsfiskalsarvodet, 2,340 kronor, av krigsfiskalen vid sistnämnda regementskrigsrätter. Beträffande auditören i Boden är i detta sammanhang att anmärka, att han i avlöningsstaten ålagts skyldighet att för nyssnämnda arvode fullgöra all tjänstgöring jämväl vid särskilda krigsrätten i Boden.

I övriga fall utgår för tjänstgöring i särskild krigsrätt viss gottgörelse. Bestämmelser härom finnas meddelade i förenämnda instruktion för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler (§§ 12, 27 och 45). Dessa bestämmelser innebära att, såvida icke enligt den fastställda avlöningsstaten nämnda tjänstgöring tagits i beräkning vid bestämmande av vederbörandes avlöningsförmåner, något som med nyss angivna undantag icke skett, krigsdomare äger uppbära ersättning med tjugufyra kronor, auditör med fyrtio kronor och krigsfiskal med sexton kronor för varje krigsrättssammanträde eller, därest detta pågått mera än en dag, för varje sammanträdesdag; dock att, där antalet vid sammanträdet handlagda mål överstiger fem, ersättningen höjes till trettio resp. tjugu kronor åt krigsdomaren och krigsfiskalen samt med tio kronor för varje överskjutande mål t. o. m. nio till auditören. Ersättning enligt nu angivna grunder utgår jämväl för tjänstgöring i regements- eller stationskrigsrätt, då där handläggas mål härrörande från förband som förklarats skola lyda under krigsrätten. — Auditörerna vid särskilda krigsrätterna i Stockholm, å Karlsborg och vid kustflottan åtnjuta

dessutom för det arbete utöver tjänstgöringen vid krigsrättssammanträden, som åligger dem, årliga arvoden om resp. 780, 240 och 660 kronor. Bidrag till expenskostnader tillkommer däremot icke auditör vid särskild krigsrätt.

Vid tjänstledighet har krigsdomare, auditör och krigsfiskal att till den som uppehåller tjänsten, i regel vice krigsdomare, vice auditör och vice krigsfiskal, avstå vissa avlöningsbelopp (§§ 10, 25 och 43 i förenämnda instruktion). Huvudregeln är härvid den, att krigsdomaren och krigsfiskalen avstå vad av arvodet belöper på den tid ställföreträdaren tjänstgör i hans ställe samt auditören vad av tjänstgöringspenningarna belöper å samma tid. Omfattar ledigheten endast visst krigsrättssammanträde, utgör avdraget ett belopp, som är lika med hälften av det som, enligt vad förut sagts, utgår för tjänstgöring i särskild krigsrätt. I detta fall erhåller vikarien av statsmedel fyllnadsersättning till motsvarande belopp. För den händelse ledigheten ej överstiger fjorton dagar gälla vissa modifikationerna i förstnämnda regel, avsedda att säkerställa vikarien vid minst den vikariatsersättning, som skulle hava utgått för den händelse ledigheten avsett allenast under tiden inträffade krigsrättssammanträden.

Rätt till kostnadsfri semester tillkommer icke den civila personalen vid krigsrätterna. Förslag härom har vid flera tillfällen väckts, senast i det betänkande som den 23 oktober 1918 avgavs av sakkunniga för utarbetande av förslag till förbättring i krigsdomares, auditörers och krigsfiskalers avlöningsförhållanden (betänkandet sid. 29 ff.). Med anledning av betänkandet föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1919 års riksdag (II ht sid. 48) denna att bevilja anslag till sådant belopp att semester skulle kunna årligen beredas krigsdomare under en och en halv månad samt auditör och krigsfiskal under en månad, allt likvärdigt under förutsättning att tillgång till kompetent vikarie finnes. Förslaget vann emellertid icke riksdagens bifall (rskr. nr 2 A sid. 7).

Slutligen är beträffande ifrågavarande befattningshavares avlöningsförmåner att märka, att rätt till rese- och traktamentsersättning åtnjutes av krigsdomare och krigsfiskal vid inställelse till krigsrätt, som sammanträder å annan ort än den där befattningshavaren enligt avlöningsstaten skall eller kan hava sin bostad, samt av auditören vid tjänsteförrättning på annan ort än den fastställda boningsorten. Kostnaderna härför bestridas från det i riksstaten uppförda förslagsanslaget till Krigsrätterna: Reseersättningar, vilket anslag för innevarande budgetår är uppfört med ett belopp av 5,000 kronor.

Föreskrifter om ersättning till civil ledamot i fältkrigsrätt och till krigsfiskal vid sådan krigsrätt hava meddelats i särskilda brev till statskontoret den 26 april och den 29 november 1940. Såsom civila ledamöter i fältkrigsrätter vid depåregementen och vissa därmed likställda förband och såsom krigsfiskaler vid sådana fältkrigsrätter tjänstgöra auditörerna och krigsfiskalerna vid motsvarande regements- och stationskrigsrätter. Enligt ersättningsbestämmelserna äro i dessa fall den civile ledamoten och krigsfiskalen bibehållna vid de avlöningsförmåner som tillkomma dem

i egenskap av auditör resp. krigsfiskal vid fredsorganiserad krigsrätt. För tjänstgöring vid annan fältkrigsrätt än nyss nämnts utgår ersättning till civil ledamot och krigsfiskal med visst belopp för varje sammanträde i enlighet med de regler som, på sätt förut berörts, gälla för auditör och krigsfiskal vid särskild krigsrätt. Endast i sistnämnda fall bestrides ersättningen från det särskilda anslaget till Krigsrätterna: Ersättningar till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m., för närvarande upptaget till 100,000 kronor. Civil ledamot i och krigsfiskal vid fältkrigsrätt för fältförband är vid tjänsteförrättning berättigad till resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet. Den civile ledamoten åtnjuter därjämte gottgörelse för styrkta expensutgifter. Jämväl nu nämnda ersättning och gottgörelse bestridas från det särskilda anslaget till fältkrigsrätterna.

Jag övergår härefter till behandlingen av de föreliggande

framställningarna om avlöningsförbättring.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 oktober 1941 har styrelsen för *jöreningen Sveriges krigsdomare och auditörer* — under framhållande av att under nu rådande förhållanden krigsdomstolarnas arbetsbörda så väsentligt ökats att de till dessa domstolars civila personal utgående lönerna och övriga ersättningar icke stode i någon som helst proportion till de föreliggande arbetsuppgifternas omfattning — gjort framställning rörande förbättring av de avlönings- och andra förmåner, som för närvarande äro tillerkända samma personal. I sådant avseende har föreningen ansett, att de nu utgående fasta arvoden till personalen vid regements- och stationskrigsrätterna borde höjas med i allmänhet 100 procent, att dyrtidstillägg å samma arvoden borde få åtnjutas, att auditörerna borde tillerkännas, icke såsom för närvarande allenast expensbidrag, utan full gottgörelse för havda expenser, att dagersättningen för tjänstgöring i särskild krigsrätt samt i regements- och stationskrigsrätt, då därstädes förekommer mål från förband som förklarats skola lyda under krigsrätten, borde väsentligt höjas, samt att viss tids kostnadsfri semester borde tillkomma vederbörande befattningshavare. Föreningens skrivelse utmynnar i en hemställan att Kungl. Maj:t för tillgodoseende av angivna önskemål måtte i proposition till 1942 års riksdag under rubriken »Krigsrätterna» föreslå följande anslag, nämligen:

Avlöningar, förslagsanslag	kronor	350,000
Resersättningar, förslagsanslag	»	5,000
Expensanslag åt auditörer, förslagsanslag	»	15,000
Ersättningar till den civila krigsrättspersonalen för semester och särskild tjänstgöring samt till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m.	»	100,000.

Styrelsen för *föreningen Sveriges krigsfiskaler* har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 november 1941 för krigsfiskalernas vidkommande framfört förslag av motsvarande innebörd som krigsdomar- och auditörsföreningen.

Vad först angår frågan om *arvodessförhöjning* framhålles i den av *föreningen Sveriges krigsdomare och auditörer* gjorda framställningen hurusom på grund av allmänt kända förhållanden en synnerligen betydande ökning av arbetsbördan för krigsdomare och auditörer inträtt sedan september 1939 och framförallt sedan ingången av år 1940. Med stöd av vid framställningen fogat statistiskt material (*Bil. A*) hävdas, att arbetsbördan för de civila krigsrättsledamöterna numera flerdubblats, i jämförelse med förhållandena vid förstnämnda tidpunkt, såväl genom ökningen av antalet mål som ock på grund av många måls större omfattning och svårare beskaffenhet. I framställningen påpekas vidare, att arbetsbördan måste antagas även allt framgent förbli avsevärt mera betungande än vid nyss angiven tidpunkt, även sedan de i samband med den förstärkta försvarsberedskapen vidtagna militära åtgärderna bortfallit. Med hänsyn härtill göres gällande, att nuvarande arvoden till krigsdomare och auditörer varken för närvarande eller för framtiden innebära skälig ersättning för det arbete som åligger dem. Till närmare motivering av framställningen i denna del anföres bland annat:

Så länge den förstärkta försvarsberedskapen uppehålles, måste man givetvis räkna med den nuvarande arbetsbördan. Det stora antalet mål vid krigsrätterna för närvarande beror i icke ringa utsträckning därpå, att särskilt uppsatta förband inordnats under krigsrätterna vid de ordinarie förbanden, men arbetsbördans ökning beror till minst lika stor del på tillströmningen av mål från dessa senare, något som de statistiska siffrorna nog samt utvisa.

Till den civila krigsrättspersonalen utgår visserligen författningsenligt särskild ersättning för handläggning vid krigsrätt av de mål, som härröra från de hänskjutna förbanden, men denna ersättning kan med hänsyn till det sjunkande penningvärdet icke längre anses motsvara den ersättning, som avsågs vid tiden för arvodenas bestämmande. — Vad angår auditörerna är i detta sammanhang att märka, att de icke beredas någon som helst gottgörelse för befattningen med disciplinmål och övriga juridiska uppdrag från de särskilt organiserade förbanden. I detta sistnämnda hänseende måste givetvis erkännas, att Kungl. Maj:t efter särskilda framställningar berett auditörerna ersättning i viss utsträckning.

De arvodesbelopp, som för närvarande utgå till den civila krigsrättspersonalen, äro mycket skiftande till storleken, på sätt framgår av statsliggaren, till vilken styrelsen tillåter sig hänvisa beträffande arvodena till de olika befattningshavarna. Att arvodena fastställts till så olika belopp beror bl. a. dels på att av befattningshavarna vissa tjänstgöra endast vid ett och andra åter vid två eller flera förband, dels ock därpå att förbanden äro av olika storleksordning. — — — I varje fall lärer en granskning av de olika arvodesbeloppen giva vid handen, att vid fastställandet av arvodena tillämpats den regeln, att det för tjänstgöring vid ett förband fastställda arvodet i viss mån minskats, då personalen har att tjänstgöra vid två förband, och att minskningen av arvodet är större ju flera förband personalen tjänstgjort vid. Enligt styrelsens förmenande kan en beräkningsgrund, som innebär att det för tjänstgöring vid ett förband bestämda arvodet minskas, då befattningshavaren har att tjänstgöra vid två lika stora förband, icke vara riktig. I de fall, då befattningsha-

varna tjänstgöra vid flera förband, förlagda å olika orter, något som särskilt är förhållandet beträffande vissa krigsdomare, tillkommer jämväl den tids-spillan och det besvär, som är förenat med resan från bostadsorten till det andra förbandets förläggningssort och varför utgående dagtraktamente icke innefattar någon gottgörelse. Styrelsen finner sig därför böra framhålla, att arvodena icke längre kunna fastställas med ledning av dylika beräkningsgrunder, som måste anses vara i viss mån orättvisa. Det är ju det med befattningen förenade arbetet, för vilket ersättning skall utgå, och arbetsbördan kan icke a priori antagas bliva mindre för den befattningshavare, som tjänstgör vid två eller flera förband, än för den, som har sin tjänstgöring förlagd till endast ett förband. Vid den omprövning av arvodesbeloppen till de olika befattningshavarna, som lär böra företagas, bör hänsyn tagas jämväl till de omvälvande förändringarna av förbandens storleksordning, som ägt rum, ävensom till den omständigheten, att antalet av de vid de olika förbanden förekommande krigsrättsmålen i hög grad växla. För denna omprövning av arvodena torde de statistiska uppgifter, som styrelsen överlämnat, kunna vara i huvudsak vägledande.

Styrelsen har preliminärt bearbetat den inkomna statistiken, därvid bortsetts från det mest fältskyddsliknande året 1940, och därvid funnit sig böra meddela de utvunna siffrorna för åren 1939 jämförda med tiden $\frac{1}{1}$ 1941— $\frac{30}{9}$ 1941, dock särskilt framhållande att den senaste regleringen av arvodena för krigsrättspersonalen — fränsett senare inrättade krigsrätter — ingalunda bygger på siffrorna för år 1939 utan det betydligt lugnare året 1938. Denna statistik, som helt bortser från de tidigare såsom hänskjutna betecknade förbanden, för vilka särskild ersättning utgår, visar följande beträffande 43 krigsrätter: Under år 1939 handlades vid dessa krigsrätter 1,412 mål, därav 737 åtalsmål och 675 undersökningsmål. Motsvarande siffror för de 9 månaderna 1941 voro respektive 1,835 och 1,531 eller sålunda tillhoppa 3,366. Som jämförelse kan anmärkas, att enligt Statistisk årsbok för Sverige 1941 vid samtliga krigsrätter under år 1938 handlades sammanlagt 792 mål.

Ser man till antalet krigsrättssammanträden, därvid man givetvis icke kan särskilja målen från hänskjutna förband, enär dessa mål sällan handläggas vid särskilda sammanträden, bli siffrorna likaledes överväldigande: 649 år 1939 och 1,449 under de nio månaderna 1941. Därvid torde också bemärkas att år 1939 vid varje sammanträde i allmänhet handlades endast ett mindre antal mål, under det att under år 1941 målen vid varje sammanträde åtminstone vid de större förbanden icke ofta torde hava understigit fem och ofta överstigit detta antal. I de fall, där antalet krigsrättssammanträden icke särskilt ökats — såsom t. ex. vid stationskrigsrätten vid Stockholms örlogsstation, som regelmässigt sammanträder en bestämd dag i veckan, — utgör i allmänhet antalet vid varje sammanträde handlagda mål f. n. femton till tjugo, och sammanträdena pågå städse 6 till 7 timmar och draga emellanåt en tid av 8 timmar eller därutöver.

Ett ytterligare bevis för arbetsbördans ökning framstår tydligt, om man ser på målens antal i krigshovrätten. Enligt Statistisk årsbok för Sverige 1941 utgjorde antalet där handlagda mål 83 under 1939 och 301 under 1940, varjämte till 1941 balanserats 175 mål. Enligt Krigshovrättens diarium har t. o. m. 25 oktober 1941 inkommit omkring 550 besvärsmål. De föredragandes antal i krigshovrätten har också måst tredubblas. Detta säger kanske mer än något annat beträffande arbetsbördan vid krigsdomstolarna.

Statistik rörande antalet mål och sammanträden säger emellertid icke allt rörande arbetsbördans storlek utan denna beror jämväl i hög grad av målens beskaffenhet. I sådant hänseende är att beakta, att målen helt naturligt med hänsyn till tidsförhållandena i stor utsträckning blivit besvärligare att avgöra

och till omfattningen större än förut. Detta gäller även i icke ringa grad undersökningsmålen, i vilka utredningen i betydande grad försvåras bl. a. genom de ständiga personalombytena och anlitaudet av ovan personal.

Att arbetet vid krigsrätterna även för framtiden, sedan mera normala förhållande inträtt, kommer att vara avsevärt mera betungande än under tiden närmast före den 1 september 1939 lärer vara uppenbart med hänsyn tagen till följande omständigheter, nämligen *dels* att styrkorna vid de ordinarie förbanden i de flesta fall sedan dess väsentligen ökats, ja t. o. m. fördubblats (utredning härom finnes visserligen, men torde med hänsyn till de militära förhållandena böra utelämnas), *dels ock* att tjänstgöringstiden för de värnpliktiga ökats, en omständighet som städse medför ökning av de s. k. trötthetsmålen. Därtill kommer, att enligt vad erfarenheten visat tendensen tydligen går i den riktningen att till krigsrätterna hänskjutas betydligt större antal mål än vad som förutsatts vid de tider, då arvoden till den civila krigsrättspersonalen varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Om redan förut de fastställda arvoden måste anses hava varit knappt tilltagna med hänsyn till det vid krigsrätterna förekommande antalet mål — något som statsmakterna tidigare vid flera tillfällen vitsordat — torde det av vad sålunda anförts klart framgå, att dessa arvoden varken under nuvarande förhållanden eller för framtiden innebära skälig ersättning för det arbete vid krigsrätterna vid de ordinarie förbanden, som åligger eller kommer att åligger den civila personalen.

I detta sammanhang bör också påpekas, att ökningen av disciplinmålen av redan förut angivna grunder blivit avsevärd, och att denna ökning för auditörernas del medför en betydande arbetsbörda. Den omständigheten att även dessa mål härröra från skilda förband är härvid i hög grad betungande, och för denna betydande ökning av auditörernas arbete har icke utgått någon särskild ersättning. Det har icke varit möjligt att framlägga någon generell statistik rörande disciplinmålen, enär auditörerna icke haft tillfälle eller tid att föra därför erforderliga anteckningar.

Utredningen om arbetets ökning vid de ordinarie förbanden skulle sålunda motivera en med åtskilligt mera än 100 procent ökad avlöning till de civila befattningshavarna vid krigsrätterna. Emellertid vilja föreningens medlemmar ingalunda undandraga sig ett av det försvårade tidsläget fortsatt avstående av berättigade löneförmåner, men styrelsen anser sig böra hemställa om en ökning av de nu utgående arvoden i allmänhet med 100 procent. Styrelsen vill emellertid i detta sammanhang framhålla, att det icke varit för styrelsen möjligt att i detalj för varje krigsrätt ange arvodessiffror, utan tillåter sig styrelsen hemställa att åt särskilt tillkallad krigsrättsledamot såsom sakkunnig måtte uppdragas att utarbeta detaljförslag i sådant avseende. Vid utarbetandet av detaljförslag i frågan måste givetvis hänsyn tagas till det förhållandet, att de arvoden, som tillerkänts krigsrättspersonalen vid nyinrättade förband, såsom t. ex. flygflottiljerna, synas vara mera i överensstämmelse med arbetsbördan än de tidigare beslutade samt att arvodet till auditören i Boden bestämts efter särskilda grunder.

Vid nu angivna förhållanden anser styrelsen det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna förslagsanslaget »Krigsrätterna: Avlöningar» å 172,500 kronor för nästkommande budgetår böra bibehållas såsom förslagsanslag och höjas till 350,000 kronor.

Krigsfiskalsföreningen har, enär i fråga om krigsfiskalerna i stort sett enahanda förhållanden gjorde sig gällande som beträffande krigsdomarna och auditörerna, funnit sig angående grunderna för en förbättring av krigsfiska-

lernas arvoden ävensom dessas storlek böra instämma i vad krigsdomar- och auditörsföreningen därom anført. Därutöver har åberopats de under senare tid alltmer ökade fordringarna å åklagarna med avseende å utredningen i målen, något som medført väsentligt ökat arbete för krigsfiskalerna.

I frågan om rätt till dyrtidstillägg å förevarande arvoden hava båda föreningarna endast anført, att de i nu rådande tidsläge med därav betingade ökade levnadsomkostnader ansåge att den civila krigsrättspersonalen borde i likhet med övriga statstjänstemän tillerkännas dylik förmån.

Till stöd för framställningen om ändrade grunder för bestämmandet av auditörernas expensersättning har av krigsdomar- och auditörsföreningen anförts:

De auditörerna tillerkända beloppen för bestridande av expenser hava under nuvarande förhållanden visat sig alldeles otillräckliga. Ett enda stort mål med protokollsutskrift rörande t. ex. ett av militieombudsmannen anbefallt åtal, där alla protokoll skola utskrivas, och hela expensanslaget, som i allmänhet uppgår till blott 100 kronor, är förbrukat! Den för styrelsen nu föreliggande statistiken anger fullständigt för 19 krigsrätter utgifterna för expenser till 7,160 kronor mot anslag å 2,425 kronor, och dock äro här de största krigsrätterna icke representerade. Ett dylikt förhållande kan under inga omständigheter anses värdigt statsmakterna, ty det är ju ej mening att en löntagare av sin lön skall vidkännas utgifter för det allmänna som t. o. m. i detta fall överstiga inkomsten. Erkännas måste givetvis, att Kungl. Maj:t välvilligt beaktat detta spörsmål och i de mest utpräglade fallen efter framställning gottgjort vederbörande. Enligt föreningens mening bör emellertid denna osäkerhet beträffande expenserna för framtiden bortfalla och samma system införas som beträffande fältskyrkrätterna eller att vederbörande får betalt för de verkliga utgifterna efter insända räkningar. Ersättning bör i detta avseende utgå för renskrivning av konceptprotokoll, utskrifter av protokoll samt för papper och kuvert ävensom för interurbana telefonsamtal. Detta bör givetvis icke avse allenast »det egna förbandet» utan även hänskjutna sådana, ty det kan icke hava varit avsett att den blygsamma ersättningen för sist avsedda mål även skall innefatta expenskostnaderna. Det är icke sällsynt, att för ett dylikt mål, varför ersättning utgår med 40 kronor, utskriften av protokollet går till lika mycket, ja mer och t. o. m. det dubbla. Ersättning för expenser bör jämväl av sist angivna skäl tillerkännas auditörerna vid de särskilda krigsrätterna.

Med hänsyn härtill anser föreningen att i riksstaten för budgetåret 1942/43 bör upptagas ett särskilt förslagsanslag till expenser å auditörerna med 15,000 kronor, under det att nuvarande expensanslag, vilka enligt senaste tillgängliga uppgift för budgetåret 1940/41 utgick med 5,275 kronor, inbesparas, något som även förutsatts vid beräkningarna av höjningen av anslaget till ovan angivna 350,000 kronor.

Krigsfiskalsföreningen har i detta ämne hemställt, att jämväl krigsfiskal måtte berättigas utfå ersättning för vissa utgifter i tjänsten. Härom anføres i föreningens skrivelse följande:

Jämlikt 34 § instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler åligger det krigsfiskal, bland annat, att sedan handlingarna i ett till krigsrätt hänskjutet mål till honom överlämnats, verkställa den ytterligare utredning,

som före målets handläggning vid domstolen må vara erforderlig, att till krigsrättens sammanträde kalla de parter, som där skola inställa sig, och att på begäran av tilltalad eller målsägande dels utfärda kallelse på vittne att höras vid krigsrätten, dels ock i vissa fall ombesörja kallelsens delgivning. För vad krigsfiskal för fullgörande av nämnda åligganden fått vidkännas i kostnader för renskrivning av undersökningsprotokoll. åklagarepromemorior m. m., för papper och kuvert samt för interurbana telefonsamtal bör utgå ersättning av allmänna medel.

Föreningarna ha, som förut nämnts, jämväl väckt fråga om förhöjning av ersättningen för tjänstgöring vid särskild krigsrätt och vid regements- eller stationskrigsrätt i det fall, som omförmäles i 5 § tredjestycket lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes. Därvid har *krigsdomar- och auditörsföreningen* erinrat att denna ersättning ursprungligen var, oberoende av antalet handlagda mål, bestämd till 25 kronor för krigsdomaren, 40 kronor för auditören och 15 kronor för krigsfiskalen för varje dag envar tjänstgjort i eller vid dylik krigsrätt samt att densamma under tiden den 1 juli 1919—den 31 december 1923 utgått med ännu högre belopp eller respektive 30, 50 och 20 kronor. Efter att därefter hava lämnat en redogörelse för de i det föregående återgivna, nu gällande ersättningsbestämmelserna i förevarande avseende har föreningen anfört:

Att arbetsbördan med målen från de hänskjutna förbanden är betydande framgår av den föreliggande statistiken från förut nämnda 43 krigsrätter. Vid dessa handlades under 1939 ett antal av 135 dylika mål, därav 104 åtalsmål och 31 undersökningsmål. För de nio månaderna 1941 utgör antalet 1,012, därav 602 åtalsmål och 410 undersökningsmål. Att märka är i detta sammanhang, att denna ökning av arbetsbördan blir särskilt betungande, då den så att säga faller ovanpå den redan tidigare så avsevärt utökade ordinarie tjänsten.

Med hänsyn till penningvärdets fall och under beaktande av de s. k. hänskjutna målen ofta äro av rätt så besvärlig beskaffenhet (särskilt i vad rör landstormsförband) böra de nämnda ersättningsbeloppen höjas; och styrelsen får därför hemställa, att desamma måtte ökas sålunda, att ersättningen till krigsdomare bestämmes till 30 kronor för varje sammanträde med förhöjning till 40 kronor, därest antalet vid sammanträdet handlagda mål överstiger fem, samt för auditör till 50 kronor med förhöjning med 10 kronor för varje mål över fem, dock att den sammanlagda ersättningen till auditör icke må överstiga 100 kronor, varjämte motsvarande höjning av ersättningen till krigsfiskal för nu ifrågavarande tjänstgöring bör äga rum.

Krigsfiskalsföreningen har hemställt, att gottgörelsen till krigsfiskal måtte bestämmas till 20 kronor för varje sammanträde med förhöjning, i analogi med vad som gäller för auditör, av 5 kronor för varje mål utöver fem, dock att den sammanlagda ersättningen icke finge överstiga 35 kronor för varje sammanträde.

I detta sammanhang har förstnämnda förening hemställt om förtydligande av de bestämmelser, som reglera ersättningarna i fråga, eller §§ 12, 27 och 45 i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler. Erfarenheten hade nämligen givit vid handen, att dessa paragrafer tolkats olika av de

myndigheter som hade att utanordna vederbörande befattningshavares avlöning, för såvitt fråga vore om utbetalning av ersättning för tjänstgöring vid regements- eller stationskrigsrätt. Det hade nämligen av vissa länsstyrelser gjorts gällande, att om vid sammanträde med dylik krigsrätt till behandling förekommit mål rörande dels personal från det förband, vid vilket krigsrätten inrättats, och dels personal, hörande till förband som jämlikt särskilt utfärdad bestämmelse lyder under krigsrätten, särskild ersättning för sistberörda mål icke skulle utgå, eller m. a. o. att en förutsättning för att ersättning skulle utgå vore, att vid krigsrättens sammanträde allenast handlagts mål rörande personal från förband, som särskilt förlagts under krigsrätten. Styrelsen ansåge för sin del en sådan tolkning av bestämmelserna utan minsta tvekan vara oriktig, och statskontoret hade icke heller tolkat dem på detta sätt. Föreningen hemställde emellertid för säkerhets skull att berörda bestämmelser måtte givas en sådan ändrad avfattning, att det otvivelaktigt framginge, att ersättning för de mål, som härrörde från annat förband, skulle utgå, även om vid sammanträdet handlagts mål från det förband, vid vilket krigsrätten inrättats.

Föreningarna ha slutligen hemställt om rätt för den civila personalen vid krigsrätterna att under en månad årligen komma i åtnjutande av semester utan avstående av avlöning. *Krigsdomar- och auditörsföreningen* har härvid anfört bland annat:

Föreningen hade tidigare gjort framställning om att semesterförmån måtte beviljas krigsdomare och auditörer. Redan år 1916 inkom föreningen med hemställan därom och denna framställning förnyades under följande år. I avgivna yttranden över dessa framställningar förklarade krigshovrätten sig med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av krigsdomares och auditörers göromål icke hava något att erinra mot att någon tids semester utan avstående av avlöning bereddes ifrågavarande befattningshavare under förutsättning, att frågan om vikarie under berörda tid kunde i samband därmed lämpligen ordnas. Sedan de under år 1918 inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga för utarbetande av förslag till förbättring i krigsdomares, auditörers och krigsfiskalers avlöningsförhållanden i sitt i oktober 1918 avgivna betänkande framlagt förslag bl. a. om beredande av kostnadsfri semester åt nämnda befattningshavare, gjordes även i statsverkspropositionen till 1919 års riksdag hemställan till riksdagen därom, därvid dock rätten till semester uttryckligen gjordes beroende av att kompetent vikarie funnes att tillgå. Förslaget vann emellertid icke riksdagens bifall, och frågan har sedermera fått vila.

Då styrelsen nu åter gör hemställan om beviljande av dylik rätt åt ifrågavarande befattningshavare, anser sig styrelsen i huvudsak kunna inskränka sig att såsom skäl därför åberopa vad de sakkunniga i sitt betänkande anfört såsom motivering i frågan. Styrelsen vill därutöver dock framhålla, att det enligt styrelsens förmenande icke föreligger något skäl, varför den civila krigsrättspersonalen skall vara betagen rätten att i likhet med statens övriga tjänstemän åtnjuta viss tids kostnadsfri semester samt att, även om avlöningarna höjas i den utsträckning som styrelsen föreslagit, ersättningen för det med befattningarna förenade arbetet i allt fall icke blir större än att det måste anses hårt för befattningshavarna att för erhållande av någon tids

vila från det numera så betungande arbetet nödgas avstå en icke oväsentlig del av avlöningen.

Beträffande den tid, som semester skäligen bör få åtnjutas, synas visserligen åtskilliga skäl, såsom även nämnda sakkunniga framhållit, tala för att krigsdomarna tillerkändes semester under en och en halv månad årligen. Föreningen har emellertid ansett sig böra stanna för den ståndpunkten, att semestertiden lämpligen bör sättas lika för samtliga civila befattningshavare vid krigsrätterna, och får alltså hemställa, att rätt till kostnadsfri ledighet årligen under en månad tillerkännes den civila personalen vid krigsrätterna. Att förknippa rätten till semester med den förutsättningen att kompetent vikarie finnes att tillgå läser icke vara erforderligt redan av det skäl att det synes självklart, att semester icke beviljas utan att kompetent vikarie kan förordnas. För övrigt torde numera några svårigheter att lösa vikariatsförhållandena under dylik ledighet icke förefinnas.

Föreningen har i detta sammanhang framhållit, att å det i riksstaten för innevarande budgetår uppförda förslagsanslaget å 100,000 kronor till Krigsrätterna: Ersättning till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m. torde uppkomma avsevärd besparing, samt att detta anslag, därest förhållandena icke skulle väsentligen förändras, i staten för nästa budgetår skulle kunna i sig innefatta icke blott den ifrågasatta höjningen av ersättningen till de civila ledamöterna för speciella mål utan även semesterersättningen och sålunda böra bibehållas fastän under ändrad rubrik.

Ytterligare har till stöd för detta anslags upptagande med oförändrat belopp av föreningen anförts, att även om de fasta arvoden till krigsrättspersonalen höjdes på sätt föreningen ansett, möjligheten till partiell ledighet med bibehållen avlöning för samma personal alltjämt borde hållas öppen samt att för sådan händelse arvoden till de partiella vikarierna borde kunna belasta anslaget.

Utöver nu refererade yrkanden hava föreningarna gjort framställningar i vissa andra hänseenden. *Krigsdomar- och auditörsföreningen* har sålunda hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådan ändring i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler, att därav med tydlighet framginge, att vid vakansförordnande å auditörstjänst den tillförordnade auditören ägde uppbära icke blott tjänstgöringspenningarna utan även den del av auditörsarvodet som motsvarade lön. Erfarenheten hade nämligen givit vid handen, att ett klarläggande stadgande härom vore erforderligt.

Krigsfiskalsföreningen har för sin del hemställt, att krigsfiskal måtte i likhet med auditör berättigas till rese- och traktamentsersättning icke blott vid inställelse till krigsrättssammanträde å annan ort än bostadsorten utan även vid tjänsteförrättning av annat slag utom bostadsorten.

Yttranden över framställningarna.

Över de föreliggande framställningarna ha, efter remisser, yttranden avgivits av krigshovrätten, justitiekanslersämbetet, överbefälhavaren över rikets försvarskrafter och statskontoret ävensom av riksdagens militieombudsman

i skrivelser resp. den 26 november, den 3, den 9 och den 13 december 1941 samt den 4 februari 1942. För innehållet i yttrandena kommer redogörelse att lämnas under de särskilda avsnitt, som därav beröras.

Vad först beträffar de fasta arvoden a till krigsrätternas personal, så hava *krigshovrätten*, *justitiekanslersämbetet*, *överbefälhavaren* och *militieombudsmannen* funnit en höjning av dessa arvoden vara med hänsyn till personalens ökade arbetsbörda och övriga tidsomständigheter av behovet påkallad. Nämnda myndigheter hava ej heller funnit det framställda kravet på en förhöjning intill 100 procent av de nuvarande arvoden vara i och för sig oberättigat, men framhållit, att då arbetsökningen icke överallt varit lika stor, för ett närmare fixerande av arvoden krävdes — såsom ock i vederbörandes framställningar förutsatts — en mera ingående undersökning av och jämförelse mellan de olika krigsrätternas arbetsbörda. Justitiekanslersämbetet och militieombudsmannen hava därjämte uttalat, att arvodesbestämningen nu borde bliva allenast provisoriskt gällande för det närmaste budgetåret och därefter underkastas förnyad prövning. Krigshovrätten har härutinnan givit uttryck åt en viss tvekan, i det densamma uttalat, att frågan huruvida arvodeshöjningen borde göras mera stadigvarande, varemot krigshovrätten för sin del intet hade att erinra, eller begränsas till exempelvis ett budgetår, möjligen torde erhålla flera hållpunkter för sitt bedömande vid tiden för en eventuell proposition i ämnet.

Ur förenämnda yttranden må i övrigt återgivas följande:

Krigshovrätten: Krigshovrätten kan för sin del i allt väsentligt instämma i den redogörelse för krigsdomares och auditörers nuvarande arbetsförhållanden, som vederbörande framställning innehåller. Huru däremot förhållandena, sedan den förstärkta försvarsberedskapen en gång upphört, kunna gestalta sig, torde vara vanskligt att förutsäga. Då emellertid de arvoden, som utgå till nämnda befattningshavare, under nuvarande förhållanden och även med försiktig beräkning av arbetsbördans storlek efter beredskapens upphörande måste anses oskäligt låga, synes det krigshovrätten i hög grad påkallat, att en höjning av arvoden till krigsdomare och auditörer äger rum. Beträffande särskilt de senare vill krigshovrätten understryka vad i framställningen säges därom, att de enligt gällande bestämmelser ej åtnjuta någon ersättning för sin befattning med de talrika disciplinmålen och förfrågningarna i juridiska ärenden rörande de särskilt organiserade förbanden. I samband därmed torde böra framhållas att krigsrätternas civila personal redan under mera än två års tid — oftast utan någon ekonomisk kompensation — haft att bära den ökade arbetsbördan.

Om således enligt krigshovrättens mening en höjning av ifrågavarande arvoden i princip bör ske, återstår spørgsmålet hur stor höjningen rättvisligen bör göras. Då emellertid, beträffande ersättningen för arbetet vid de ordinarie förbanden, några fixa arvodesbelopp icke föreslagits utan framställningen inskränker sig till att i denna del hemställa om ett utredningsförfarande, anser sig krigshovrätten icke böra för det närvarande göra något definitivt uttalande i ämnet vare sig beträffande grunden för arvodenas beräkning eller deras storlek. Krigshovrätten kan likväl redan nu som sin mening uttala, att den i framställningen föreslagna ökningen av arvoden med i allmänhet 100 procent synes fullt motiverad åtminstone för tiden intill dess normala förhållanden inträda.

Justitiekanslersämbetet, som begränsat sitt yttrande till att närmast avse krigsfiskalerna, anför: Otvivelaktigt måste de krigsfiskalsarvoden, vilka senast fastställts, numera vara i behov av en avsevärd justering med hänsyn till såväl ökat arbete som stegrade levnadskostnader. Det vill ock synas som om de föreslagna grunderna för ifrågasatta förbättringar i allmänhet innefatta anspråk, som i och för sig få anses måttfulla. Emellertid föreligger icke i ärendet detaljerat förslag till årsarvoden; det har förutsatts att ett sådant skulle utarbetas genom särskilt tillkallad sakkunnig. Ett mera bestämt ståndpunktstagande till frågan om berörda arvoden torde därför knappast i ärendet förväntas av justitiekanslersämbetet. Det synes för övrigt osäkert, huruvida på en statistik, innefattande upplysning endast om antalet mål och krigsrättssammanträden under 1939 och de nio första månaderna 1941, kan grundas ett tillförlitligt omdöme om skäligen arvodesbelopp.

Överbefälhavaren: Såsom i krigsdomareföreningens framställning påvisats, har arbetsbördan för de civila befattningshavarna vid krigsrätterna de senaste åren undergått stark ökning. Önskemålen om en höjning av de nu utgående, efter vanliga fredsförhållanden beräknade arvodena te sig därför välgrundade. Då arbetsbördan att döma av den åberopade statistiken synes hava blivit mer än fyra gånger större, kan den föreslagna fördubblingen av arvodesanslaget icke anses obillig.

Militieombudsmannen: Såsom i de remitterade framställningarna anföres har under de senaste två åren arbetsbördan för berörda befattningshavare avsevärt ökat. Ökningen har, enligt vad jag genom min verksamhet väl erfarit, varit så betydande att en höjning av utgående årsarvoden med i genomsnitt 100 % ingalunda kan anses oberättigad.

Statskontoret — som inlett sitt yttrande med ett allmänt principuttalande i ämnet — har funnit sig kunna endast i begränsad omfattning understödja de gjorda framställningarna. Ämbetsverket hade, anföres det, självfallet måst fästa avgörande vikt vid det förhållandet, att de befattningshavare, om vilka här vore fråga, vore arvodestagare, men framför allt vid den omständigheten, att dessa arvodestjänster vore utpräglade bisysslor. Det torde ligga i sakens natur, att de skäl, som kunde anföras för en förbättring av förmånerna å sådana befattningar, vilka utgjorde vederbörandes huvudsakliga sysselsättning eller förvärvskälla, icke med samma fog kunde åberopas, när det gällde tjänster av bisysslekaraktär. Med hänsyn till den principiella skillnad, som föreläge mellan dessa båda kategorier av befattningar, borde, uttalar statskontoret, en förbättring i det ena eller andra avseendet av de förmåner, som tillerkänts innehavare av en bisyssla, icke ifrågakomma annat än där särskilda skäl därtill vore.

Den i ärendet förebragta utredningen gäve visserligen vid handen, fortsätter statskontoret, att arbetsbördan för den civila krigsrättspersonalen på grund av kända omständigheter undergått viss ökning i jämförelse med förhållandena närmast före krigsutbrottet i september 1939. Enbart denna stegring i arbetsbördan torde dock icke utgöra tillräcklig anledning för beredande åt sagda personal av så långtgående förbättringar i avlöningshänseende, som ifrågasatts. Vad beträffar den föreslagna förhöjningen av krigsrättspersonalens fasta årsarvoden, har statskontoret funnit det i viss mån tveksamt, huruvida en statistik, som byggde endast på antalet mål och krigsrättssammanträden under år 1939 och de första nio månaderna av år 1941,

kunde vara tillfyllest ens vid bedömandet av skäligheten av tillfällig arvodesförhöjning. Då emellertid personalens arbetsuppgifter synbarligen ökats under senaste åren, har statskontoret icke velat framställa någon erinran mot att sagda arvoden underginge skälig jämkning uppåt men ansett sig böra såsom sin bestämda mening framhålla, att den begärda förhöjningen med i allmänhet 100 procent framstode såsom orimligt stor. Statskontoret har vidare ansett såsom självfallet, att de ökade arvoden, som eventuellt kunde komma att tillerkännas den civila krigsrättspersonalen, borde utgå endast under tiden för den förstärkta försvarsberedskapen.

Slutligen har av statskontoret ifrågasatts, huruvida det icke vore mera rationellt att koncentrera arbetet vid krigsrätterna å de orter, varest flera förband vore förlagda, så att den juridiska handläggningen av krigsrättsmålen anförtroddes åt befattningshavare (en krigsdomare, en auditor och en krigsfiskal) med heltidstjänstgöring.

Framställningarna om rätt till dyrtidstillägg hava avstyrkts i samtliga yttranden, under åberopande av att dylik förmån numera icke tillkomme arvodestagare. Krigshovrätten och överbefälhavaren över rikets försvarskrafter hava likväl framhållit, att vid arvodenas bestämmande hänsyn borde tagas till den hittills inträdda försämringen av penningvärdet.

Överbefälhavaren har härom anfört följande:

Att krigsdomstolarnas befattningshavare i likhet med övriga statsanställda beredas viss kompensation för den av dyrtiden föranledda ökningen i levnadskostnaderna måst i och för sig anses välmotiverat. Ifrågasättas kan dock, om den av de båda personalföreningarna framförda tanken, att dyrtidstillägg skulle utgå å arvodena, kan anses praktiskt lycklig. Med de fluktuationer, som krigsdomstolarnas arbetsbörda företett och väl under de närmaste åren kommer att förete, synes det ofrånkomligt, att arvodesbeloppens storlek ofta — måhända varje budgetår — göres till föremål för detaljövervägande. Vid sådant förhållande synes det mest ändamålsenligt att arvodena så fixeras, att de — utan åtskillnad mellan arvodesbelopp i inskränkt mening och dyrtidstillägg — i en summa innefatta hela den såsom rimlig ansedda gottgörelsen. Om detta betraktelsesätt godkännes, synes eventuell konsekvens bliva en mot dyrtidstilläggsposten ungefärligen svarande ytterligare höjning av det av krigsdomarföreningen till 350,000 kronor upptagna förslagsanslaget till »Avlöningar».

Statskontoret åter har erinrat om att årsarvodena år 1939 uppräknades med belopp, motsvarande dyrtidstillägg enligt då gällande index, ävensom att den allmänna arvodesreglering, som genomfördes vid 1940 års urtima riksdag, endast avsåg sådana arvodestagare, för vilka arvodet utgjorde ersättning för huvudsaklig sysselsättning eller vederbörandes huvudsakliga förvärvskälla och där arvodet kunde sägas hava i stort sett samma karaktär som lön å tjänst. Arvoden, som utgjorde ersättning för bisysslor, uteslötos sålunda från denna dyrtidskompensation.

Vad beträffar frågorna om vidgad rätt till expensersättning åt auditorerna och om rätt jämväl för krigsfiskalerna till gottgörelse för vissa expensutgifter, så hava framställningarna härom vunnit understöd, helt eller i viss omfattning, i samtliga yttranden.

Krigshovrätten, statskontoret och militieombudsmannen hava emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka, att vederbörande skulle erhålla gottgörelse för sina verkliga utgifter i enlighet med företedda räkningar, utan förordat att det nuvarande systemet med fasta expensbidrag alltjämt bibehölles. Bidraget borde emellertid sättas i relation till antalet handlagda mål och möjlighet beredas vederbörande att i undantagsfall vid onormalt stora utgifter efter framställning erhålla gottgörelse för desamma. Till stöd för denna uppfattning har krigshovrätten — som visserligen funnit kravet på gottgörelse för de verkliga utgifterna i princip riktigt — framhållit, att svårigheter med avseende å kontrollen tvivelsutan skulle uppstå med det föreslagna nya systemet. Statskontoret har för sin del åberopat vad 1918 års sakkunniga för förbättring i krigsdomares, auditörers och krigsfiskalers avlöningsförhållanden i sitt betänkande (jfr II ht 1919 bil. III sid. 202) anfört till förmån för anordningen med expensbidrag. Ämbetsverket har tillika uttalat, att det hölle före, att en viss begränsning av befattningshavarnas utgifter för ändamålet skulle kunna ernås, därest biträde vid utskrivande av utslag och protokoll erhöles å vederbörande truppförbands expedition och kostnaderna härför bestredes med anlitande av medel som stode expeditionen till buds.

Den föreslagna ökningen av arvodena till krigsrättspersonalen vid tjänstgöring i särskild krigsrätt m. m. har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *krigshovrätten, justitiekanslersämbetet och militieombudsmannen*, vilka funnit förslaget skäligt med hänsyn till den sänkning av penningvärdet som inträtt sedan dessa arvoden år 1923 fastställdes. Krigshovrätten har därvid, beträffande krigsfiskalerna, givit företräde åt det av krigsdomar- och auditörsföreningen föreslagna beräkningssättet av arvodena, medan justitiekanslersämbetet uttalat sig till förmån för vad av krigsfiskalsföreningen härutinnan hemställts.

Överbefälhavaren — som funnit mera tveksamt, huruvida framställningen i denna del borde tillmötesgå — har inskränkt sig till att uttala att penningvärdets sänkning efter tiden för fastställandet av ifrågavarande arvoden möjligen kunde anses utgöra tillräckliga skäl för viss höjning av desamma.

Statskontoret har, under erinran att ämbetsverket tillstyrkt en skälig ökning av de nuvarande årsarvodena, ställt sig synnerligen betänksamt gentemot ett bifall till förslaget om höjning av förevarande ersättningar. En ökning av desamma torde, påpekar statskontoret — vilket även skett av militieombudsmannen — ytterst bliva beroende av om och i vad mån årsarvodena komme att höjas. I vart fall torde den ifrågasatta ökningen icke kunna motiveras med penningvärdets fall, eftersom ersättningarna fastställts 1923 under rådande dyrtid.

Den av föreningen Sveriges krigsdomare och auditörer uttalade uppfattningen angående rätta tolkningen av bestämmelserna (§§ 12, 27 och 45) i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler, har vunnit anslutning av statskontoret och krigshovrätten, vilka tillstyrkt att för undanröjande av tvekan på området i fråga nämnda paragrafer måtte omredigeras på sätt föreningen föreslagit.

Framställningarna om rätt till semester under en månad för krigsrätternas civila personal ha lämnats utan erinran av krigshovrätten, justiekanslersämbetet och överbefälhavaren, varemot statskontoret och militieombudsmannen förklarar sig icke kunna tillstyrka desamma.

Krigshovrätten har därvid framhållit, att det härvidlag visserligen vore fråga om arvodestjänster, men att det med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av befattningshavarnas göromål i detta fall torde vara befogat att frångå eljest gällande regler. Tillstyrkandet av semester har emellertid av såväl krigshovrätten som överbefälhavaren förknippats med ett uttalande, att beviljandet härav borde göras beroende av om lämplig vikarie funnes att tillgå eller ej. Ett uttryckligt stadgande härom vore motiverat av hänsyn till det allmännas intresse och i övrigt av behovet påkallat samt skulle bespara mycket arbete för den semesterbeviljande myndigheten.

Statskontoret — som i sitt yttrande erinrat om att förslag om semester för ifrågavarande personal tidigare varit föremål för statsmakternas prövning utan att vinna bifall — har uttalat, att beviljadet av semesterförmån till befattningshavare i den ställning det här gällde enligt ämbetsverkets mening måste anses redan i och för sig uteslutet.

Militieombudsmannen har anfört, att vissa skäl onekligen talade för att ifrågavarande befattningshavare borde tillerkännas förmån av semester. Med hänsyn till tjänsternas utpräglade art av bisysslor syntes frågan likväl så tveksam, att yrkandena i denna del icke kunde tillstyrkas.

Vad slutligen angår övriga i ärendet framställda önskemål, eller att i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler uttryckligen borde fastslås att vid förordnande å vakant auditörsbefattning vederbörande skulle erhålla samtliga med tjänsten förenade avlöningsförmåner, att möjlighet även i fortsättningen skulle hållas öppen för nämnda befattningshavare att i fall av särskilt tyngande arbetsbörd komma i åtnjutande av partiell ledighet med bibehållen avlöning, samt att krigsfiskal måtte berättigas åtnjuta rese- och traktamentsersättning för samtliga resor i tjänsten, så hava framställningarna härutinnan i samtliga yttranden tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

I sistnämnda hänseende har *statskontoret* gjort följande särskilda uttalande:

Ämbetsverket finner knappast den omständigheten, att i förberörda instruktion rätt till reseersättning åt krigsfiskal uttryckligen stadgats endast i fråga om vissa slag av resor, utgöra hinder för att sådan ersättning i enlighet med bestämmelserna i 1 § första stycket allmänna resereglementet skulle kunna tillkomma vederbörande för varje resa, han nödgas företaga för fullgörande av honom instruktionsenligt åvilande tjänsteuppgifter. Med avseende å den närmare innebörden av sagda paragraf i resereglementet tillåter sig statskontoret erinra om den av särskild sakkunnig inom finansdepartementet verkställda utredning angående befattningshavares rätt att företaga tjänsteresor m. m., vilken utredning såsom bilaga 4 fogats till det vid Kungl. Maj:ts proposition den 18 januari 1929 (nr 40) bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag. Ehuru statskontoret knappast anser någon tvekan kunna råda därom, att krigsfiskal jämlikt resereglementets be-

stämmelser äger rätt till ersättning för alla resor i tjänsten, vill ämbetsverket självfallet icke motsätta sig, att en förtydligande hänvisning till nämnda reglemente intages i instruktionen.

Till kompletterande av det rättsstatistiska materiel, varpå de föreliggande framställningarna grundats, har genom justitiedepartementets försorg införskaffats viss ytterligare utredning rörande

arbetsbördan vid krigsrätterna.

Ur denna utredning må, vad först beträffar regements- och stationskrigsrätternas arbetsbörda på senare tid, följande siffror anföras. Under den fyraårsperiod, som närmast föregick nu rådande kristid, eller åren 1935—1938, fördelade sig å de skilda åren av perioden antalet inkomna mål samt slutligt handlagda mål och ärenden (de sistnämnda huvudsakligen s. k. undersökningsmål) sålunda:

Å r	M å l		Ärenden, slutligt handlagda
	inkomna	slutligt handlagda	
1935.....	606	609	264
1936.....	652	643	258
1937.....	616	617	279
1938.....	737	742	408
<i>Medeltal åren 1935—1938</i>	653	653	302

Åren 1939 och 1941 (från år 1940 har i detta sammanhang bortsetts med hänsyn till att under större delen av året endast fältkrigsrätter voro i funktion) voro motsvarande tal:

1939.....	1 484	1 455	707
1941.....	4 491	4 348	2 269

Den närmare fördelningen av förenämnda tal å de olika krigsrätterna framgår av ett häröver upprättat, till auditörsindelningen anknutet utdrag ur krigsrätternas arbetsredogörelser. (Bil. B.) Sammanställningen utvisar, vad åren 1939 och 1941 angår, jämväl antalet krigsrättssammanträden, förstnämnda år vid 40 krigsrätter av 51 då inrättade och sistnämnda år vid samtliga 61 krigsrätter utom en. Antalet var sammanlagt 693 resp. 2,031. Till jämförelse kan nämnas, att ehuru några detaljuppgifter icke nu kunnat erhållas, årliga antalet krigsrättssammanträden under perioden 1935—1938 i medeltal vida torde hava understigit förstnämnda siffra. Huru målen och ärendena samt sammanträdena under år 1941 fördelat sig å ordinarie och underställda förband framgår av en häröver i statistiska centralbyrån verkställd särskild sammanställning (Bil. C). Det hade varit önskvärt att även ha kunnat statistiskt

belysa den omfattning, vari auditörerna under angivna år anlitas för biträde vid ådömande av disciplinstraff, men detta har icke nu låtit sig göra.

De anförda siffrorna torde likväl tillräckligt framhäva, hurusom från och med år 1939 en avsevärd ökning inträtt i arbetsbördan för regements- och stationskrigsrätternas civila personal. Ökningen har i all synnerhet drabbat auditörerna. I anledning härav ha åtgärder av i huvudsak två slag blivit erforderliga. I vissa fall, där arbetsbördan blivit oskäligt stor i förhållande till det fastställda arvodet men ändock kunnat bemästras av befattningshavaren ensam, har Kungl. Maj:t efter framställning av vederbörande, i regel auditören, med anlitan av delposten till tillfälliga ersättningar i krigsrätternas avlöningsstat utanordnat tilläggsersättning i anledning av det ökade arbetet. I andra fall har det blivit nödvändigt att fördela tjänstegöromålen, jämväl här i allmänhet auditörsgöromålen, å flera personer genom att befria befattningshavaren från en del av arbetet och lägga detta å särskilt förordnad vikarie, därvid den ordinarie tjänsteinnehavaren fått bibehålla sina avlöningsförmåner oavkortade och den partielle vikarien erhållit ersättning efter samma grunder som gälla för tjänstgöring i särskild krigsrätt. Beträffande krigsdomare har dock hittills i intet fall förekommit vare sig tilläggsersättning eller uppdelning av tjänsten.

I fråga om de särskilda krigsrätterna föreligger även en mycket kraftig stegring i antalet handlagda mål och ärenden sedan den förstärkta försvarsberedskapen i september 1939 infördes. Någon närmare bearbetning av det rättsstatistiska materialet från dessa krigsrätter har emellertid icke ansetts för här ifrågavarande utredning erforderlig, med hänsyn till att den civila personalen vid desamma åtnjuter ersättning per krigsrättssammanträde och, i viss mån, efter antalet därvid handlagda mål.

Utredningsmännen.

Genom beslut den 19 december 1941 har Kungl. Maj:t förordnat krigsdomaren, rådmannen i Stockholm Halvar Lech att biträda inom justitiedepartementet vid den fortsatta utredningen av frågan om revision av avlöningsbestämmelserna för den civila personalen vid krigsdomstolarna. Enligt mitt uppdrag har inom departementet i utredningsarbetet deltagit t. f. expeditionschefen C. G. Bruno. Utredningsmännen — till vilka de i ärendet gjorda framställningarna, de däröver avgivna utlåtandena och det genom departementets försorg införskaffade statistiska materialet överlämnats — ha i en den 7 april 1942 dagtecknad promemoria avgivit yttrande och förslag i ämnet.

Utredningsmännen ha till en början — under erinran att framställningarna avsågo i första hand att på grund av inträffad ökning i arbetsbördan de till krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler för närvarande utgående fasta årliga arvoden måtte höjas med i allmänhet 100 procent och att å de sålunda förhöjda arvodesbeloppen måtte utgå dyrtidstillägg — framhållit, att ehuru det statistiska material på vilket utredningsmännen

hade att bygga endast omfattade en jämförelsevis kort tidrymd och ifråga om auditörernas tjänstgöring lede av viss ofullständighet, det dock av materialet otvetydigt framginge, att sedan år 1939 inträtt en synnerligen avsevärd ökning av arbetsbördan för regements- och stationskrigsrätternas civila personal samt att ökningen, vilken huvudsakligen orsakats av den förstärkta försvarsberedskapen, under år 1941 stegrats därhän att antalet mål och ärenden från ordinarie förband sistnämnda år varit flerdubbelt större än medeltalet mål och ärenden under åren 1935—1938. Arbetsbördan hade, fortsätta utredningsmännen, ytterligare ökats genom att de onormala förhållanden som varit rådande i många fall givit upphov till mål av särskild svårhetsgrad och omfattning. Tyngst hade ökningen drabbat auditörerna, vilka haft att uppsätta krigsrättens protokoll, men även för krigsdomare och krigsfiskaler hade den varit synnerligen kännbar.

Utredningsmännen understryka vidare, att som den sålunda inträffade ökningen av arbetsbördan hittills icke medfört någon ökning av de fasta arvodena (den senaste arvodesregleringen företogs år 1939), det vore naturligt att arvodena, med enstaka undantag, icke utgjorde skälig ersättning för det arbete som befattningshavarna nu hade sig pålagt. Samtliga hörda myndigheter hade också förordat höjning av arvodena. En sådan vore, uttala utredningsmännen, så mycket mera påkallad som ökningen av arbetsbördan redan gjort sig gällande under avsevärd tid utan att personalen, annat än i särskilda fall och då efter särskild framställning, beretts vederlag därför.

I fråga om den norm, efter vilken en arvodesreglering borde företagas, framhålla utredningsmännen, att det icke vore tänkbart att — även frånsatt jämkningar i organisationen som kunde finnas påkallade — genomgående tillämpa viss procentuell förhöjning eller eljest tillämpa mera schematiska grunder.

Av statistiken framginge nämligen, att arbetsbördan för olika krigsrätter ökat i olika grad. Vidare hade vissa av de arvoden som fastställdes år 1939 även med hänsyn till den arbetsbördan som då förelåg och till övriga dåvarande förhållanden varit mycket knäppt utmätta, medan andra icke gäve anledning till liknande anmärkning. Det förra gällde framför allt om arvodena till åtskilliga krigsdomare, det senare om arvodena till auditörer och krigsfiskaler med tjänstgöring allenast vid en flygflottiljs regementskrigsrätt. Utredningsmännen hade därför sökt, att i varje särskilt fall, med beaktande av enahanda omständigheter vartill tidigare tagits hänsyn vid arvodesbeloppens bestämmande, fastställa det belopp som under nuvarande förhållanden kunde anses skäligt. Främst hade utredningen angående arbetsbördans storlek därvid fått vara vägledande.

Vid uppgörandet av nya specialstater för den civila krigsrättspersonalen hade utredningsmännen därjämte, anföres det vidare, haft att taga ställning till två frågor av mera principiell natur. Den ena vore, huruvida den reglering som nu skulle företagas skulle gälla endast under nästkommande budgetår eller om den skulle syfta till att äga bestånd under längre tid. Visserligen torde det få anses uteslutet, bland annat med hänsyn till den förlängning

av de värnpliktigas utbildningstid som nyligen genomförts, att det efter den förstärkta försvarsberedskapens upphörande skulle bli möjligt, annat än undantagsvis, att återgå till de arvodesbelopp som nu föresloges förhöjda. Men man måste dock räkna med att när beredskapen en gång inskränktes till fredsstyrka en större eller mindre del av befattningshavare, vilka nu tillerkändes ökade arvoden, skulle befinnas skäligen böra vidkännas viss minskning av arvodesbeloppen. Vidare komme i betraktande, att den omreglering av arvodesbeloppen som nu borde ske byggde på erfarenheterna under en jämförelsevis kort tidrymd. Till grund för bestämmandet av de arvoden som skulle utgå under budgetåret 1943/44 borde därför under alla förhållanden läggas jämväl erfarenheterna under år 1942. Dessutom borde utredning föreligga om i vilken omfattning auditörerna tagits i anspråk vid avgörandet av disciplinmål. Utredningsmännen hölle således före, att de arvoden som nu bestämdes borde fastställas endast för budgetåret 1942/43 och att desamma före det därpå följande budgetåret borde ånyo underkastas översyn. — Den andra mera principiella frågan av betydelse vid arvodesbeloppens bestämmande vore den, huruvida å beloppen, såsom personalföreningarna begärt, skulle utgå dyrtidstillägg. Att vid bestämmandet av ersättningar till den civila krigsrättspersonalen hänsyn borde tagas till den hittills inträdda försämringen av penningvärdet syntes utredningsmännen uppenbart. Valet gällde då om befattningshavarna skulle tillerkännas dels vissa arvoden och dels dyrtidstillägg å dessa eller om penningvärdet skulle beaktas redan vid arvodesbeloppens fastställande. Särskilt med hänsyn till att det vore fråga om arvoden, som skulle utgöra ersättning för bisysslor, men även med hänsyn till att dessa arvoden tid efter annan måste omregleras, kunde enligt utredningsmännens uppfattning endast det senare alternativet komma i fråga. Framställningarna om dyrtidstillägg kunde således icke tillstyrkas.

I särskilda tabeller, vilka torde få såsom bilagor fogas till protokollet i detta ärende (*Bil. D, E och F*), ha utredningsmännen upptagit — förutom antalet sammanträden under år 1941 samt antalet under nämnda år behandlade mål och ärenden vid då förefintliga regements- och stationskrigsrätter — dels nu utgående arvoden och dels de arvoden som föreslås av utredningsmännen. I de sålunda uppgjorda specialstaterna ha utredningsmännen — i anledning av propositionen (nr 210) angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter — uppfört sex nya regementskrigsrätter, vilka beräknats träda i verksamhet under budgetåret 1942/43, nämligen en för Kalmar flygflottilj, en för Älvsborgs kustartilleriregemente samt de återstående för Skånska luftvärnskåren, Göteborgs luftvärnskår, Sundsvalls luftvärnskår och Luleå luftvärnskår. Fyra nya krigsdomarbefattningar föreslås inrättade samt fem nya auditörsbefattningar och fyra nya krigsfiskalsbefattningar. Förutom denna utökning av organisationen ha däri vidtagits vissa jämkningar.

Vad särskilt beträffar den mycket arbetstyngda auditörstjänsten i Boden ha utredningsmännen övervägt att föreslå sådan ändrad organisation därav, att befattningen bleve en huvudtjänst, men stannat vid att icke nu framlägga

något förslag härom under uttalande likväl att frågan borde ägnas fortsatt uppmärksamhet. Härom anföres i promemorian:

Auditören i Boden, som är advokat till yrket, har i den gällande avlöningsstaten ålagts skyldighet att för det honom tillerkända arvudet av 6,540 kronor fullgöra, förutom tjänstgöringen vid regementskrigsrätterna vid Norrbottens regemente, Norrbottens artillerikår, Bodens artilleriregemente och Bodens ingenjörkår, jämväl all tjänstgöring vid särskilda krigsrätten i Boden. På grund av den stora ökningen av arbetsbördan har denne befattningshavare emellertid måst befrias från tjänstgöringen vid två av regementskrigsrätterna och därjämte från tjänstgöringen vid särskilda krigsrätten. För tjänstgöringen vid de övriga två regementskrigsrätterna uppbär han arvudet oavkortat. Enligt vad utredningsmännen inhämtat tager denna hans tjänstgöring så gott som hela hans tid i anspråk och lämnar honom ej möjlighet att syssla med advokatuppdrag i annan än mycket obetydlig utsträckning. På grund av nu nämnda förhållanden har tagits under övervägande att uppdraga auditörsgöromålen i Boden åt en befattningshavare med heltidstjänstgöring och med kansli, som för ändamålet skulle ställas till hans förfogande av statsverket. En sådan anordning har av statskontoret i dess förenämnda yttrande ifrågasatts såsom en rationell form för koncentring av arbetet vid krigsrätterna å de orter, varest flera förband vore förlagda. Något förslag till ändrad organisation av auditörssysslorna i Boden äro utredningsmännen emellertid icke nu beredda att framlägga. Frågan därom bör ägnas fortsatt övervägande för att till budgetåret 1943/44 eventuellt tagas upp till ny behandling.

Sammanfattningsvis må rörande specialstaterna nämnas, att enligt utredningsmännens förslag krigsdomarnas arvoden skulle sammanlagt uppgå till 74,400 kronor eller 41,480 kronor mera än den nuvarande arvodessumman, som — bortsett från de personliga arvodestilläggen — är 32,920 kronor. Av ökningen kunna emellertid belopp om tillhoppa 3,600 kronor anses belöpa å utökningen av krigsrättsorganisationen. Den ökning som skulle innebära förbättring av befattningshavarnas förmåner uppgår således till 37,880 kronor eller i förhållande till nu utgående arvodesbelopp 115 procent. — Sammanlagda beloppet av arvoden åt auditörer vid regements- och stationskrigsrätter skulle komma att utgöra 134,100 kronor. För närvarande är motsvarande summa 90,140 kronor. Denna har således ökats med 43,960 kronor, varav emellertid 6,180 kronor belöpa å utökningen av krigsrättsorganisationen. Uttryckt i procent uppgår den återstående ökningen om 37,780 kronor till nära 42 procent av den nu utgående arvodessumman. — Krigsfiskalernas arvoden skulle komma att uppgå till sammanlagt 55,260 kronor, vilket jämfört med den nu utgående arvodessumman, som är 35,160 kronor, innebär en ökning med 20,100 kronor. Av denna ökning belöpa emellertid 2,760 kronor å utökningen av krigsrättsorganisationen. Den återstående ökningen, 17,340 kronor, utgör ungefär 49 procent av nu utgående arvodesbelopp.

I övrigt må angående de föreslagna specialstaterna ur utredningsmännens promemoria anföras följande:

Den för *krigsdomarna* nu gällande lönestaten upptager för tio befattningshavare, av vilka nio alljämt kvarstå i tjänst, förutom visst grundarvode ett personligt arvodestillägg, ungefärligen motsvarande det dyrtidstillägg,

som när arvodena år 1939 reglerades utgick vid då gällande index. De för ifrågavarande nio krigsdomare föreslagna arvodena inbegripa nämnda arvodestillägg. Med utredningsmännens ståndpunkt att vid bestämmandet av sådana arvoden som de förevarande penningvärdet bör beaktas vid själva arvodesbeloppens fastställande och ej komma till synes i särskilt uträknade dyrtidstillägg har det nämligen synts oegentligt att fortfarande räkna med nu ifrågavarande tillägg. Något hinder mot deras borttagande har ej synts möta vid det förhållande att i vart och ett av dessa fall det föreslagna nya arvodet överstiger summan av nu utgående grundbelopp och arvodestillägg.

I det föregående har redan berörts att de arvoden, som år 1939 fastställdes för krigsdomare, i åtskilliga fall voro mycket knappt tilltagna. Då ökningen i arbetsbördan nu gjort en höjning av arvodena oundgänglig, har den därför för åtskilliga krigsdomare måst bli förhållandevis stor. Med undantag allenast av krigsdomaren i regementskrigsrätten vid Vaxholms kustartilleriregemente åtnjuta för närvarande alla krigsdomare, som tjänstgöra endast i en regementskrigsrätt, ett arvode av 600 kronor. För dessa krigsdomare innebär förslaget att arvodet för olika befattningshavare, allt efter arbetsbördans omfattning, bestämts till växlande belopp från 900 kronor, vilket arvode ansetts böra tillkomma krigsdomarna i flygflottiljernas och luftvärnsskårens regementskrigsrätter, till 2,100 kronor, vilket belopp föreslagits till krigsdomaren i Smålands arméartilleriregementes krigsrätt. Även arvodena till övriga krigsdomare har föreslagits förhöjda. Krigsdomaren i regementskrigsrätten vid Vaxholms kustartilleriregemente, vilken för närvarande uppbär ett arvode av 1,720 kronor, har föreslagits skola erhålla 2,400 kronor. För tjänstgöring som krigsdomare i regementskrigsrätterna vid två truppförband, för vilken tjänstgöring arvodet för närvarande utgör 840—1,200 kronor, ha föreslagits arvoden från 1,200 till 2,100 kronor och för tjänstgöring i tre truppförbands regementskrigsrätter arvoden från 1,800 till 3,600 kronor. Förutom till krigsdomaren i Smålands arméartilleriregemente ha även till krigsdomaren i regementskrigsrätterna vid Gotlands infanteriregemente, Gotlands artillerikår och Gotlands kustartillerikår samt krigsdomaren i regementskrigsrätterna vid Norra skånska infanteriregementet Vendes artilleriregemente och Skånska trängkåren ifrågasatts arvoden som äro mer än tre gånger större än de som nu utgå, till den förre 3,300 kronor i stället för nu 900 kronor och till den senare 3,600 kronor i stället för nu 1,140 kronor. Arvoden å 4,200 kronor ha utredningsmännen ansett sig böra föreslå till den för stationskrigsrätten vid Stockholms örlogsstation och regementskrigsrätten vid Svea livgarde gemensamme krigsdomaren samt till krigsdomaren i regementskrigsrätterna vid Norrbottens regemente, Norrbottens artillerikår, Bodens artilleriregemente och Bodens ingenjörkår. Till krigsdomaren i regementskrigsrätterna vid Livregementet till häst, Svea artilleriregemente, Svea ingenjörkår och Signalregementet har beräknats ett arvode av 4,500 kronor. Samma arvodesbelopp har ansetts böra tillkomma den för stationskrigsrätten vid Karlskrona örlogsstation och regementskrigsrätten vid Karlskrona kustartilleriregemente gemensamme krigsdomaren.

Vad härefter angår *auditörerna* har för auditörer med tjänstgöring allenast vid flygflottilj eller luftvärnsskår bibehållits det arvode, som nu utgår till auditör vid flygflottilj, eller 1,680 kronor. Beträffande samtliga övriga auditörer har föreslagits förhöjning av arvodet, till auditören vid Skånska trängkåren från 1,680 till 1,800 kronor och till övriga auditörer, som tjänstgöra vid endast ett truppförband av annat slag än flygflottilj eller luftvärnsskår, från 1,800—1,820 kronor till växlande belopp från 2,100 till 4,500 kronor.

Även beträffande auditörerna ha således arvoden i större utsträckning än förut, efter den olika omfattningen av arbetsbördan, utmätts till skiftande belopp. Det nämnda arvodet å 4,500 kronor har föreslagits till auditören vid Vaxholms kustartilleriregemente. Enahanda arvodesbelopp har ifrågasatts till auditörerna vid de båda örlogsstationerna, vilka befattningshavare för närvarande uppbära arvoden å 3,900 kronor. Vid två eller flera truppförband tjänstgörande auditörer med undantag av auditören i Boden åtnjuta för närvarande arvoden från 2,100 till 4,000 kronor. Till auditörer med sådan tjänstgöring, alltjämt fränsett auditören i Boden, ha utredningsmännen föreslagit arvoden från 2,100 till 4,800 kronor. Av dessa arvodesbelopp har det lägsta utmätts åt auditören vid Luleå luftvärnskår och Norrbottens flygbaskår, medan det högsta avsetts för den vid fyra regementskrigsrätter anställde auditören i Linköping. — — — Det nu utgående arvodet till auditören i Boden föreslå utredningsmännen höjt till 7,200 kronor.

Beträffande slutligen *krigsfiskalerna* har för krigsfiskaler med tjänstgöring endast vid regementskrigsrätten vid en flygflottilj eller luftvärnskår bibehållits det arvode av 660 kronor, som nu uppbäres av krigsfiskal vid regementskrigsrätten vid en flygflottilj. För samtliga övriga krigsfiskaler innebär förslaget viss höjning av nu utgående arvodesbelopp, för krigsfiskalen vid Skånska trängkåren från 360 till 660 kronor, för övriga krigsfiskaler med tjänstgöring vid allenast ett truppförband av annat slag än flygflottilj eller luftvärnskår från 660 kronor till växlande belopp från 900 till 1,800 kronor. Sistnämnda arvodesbelopp har föreslagits till krigsfiskalen vid Vaxholms kustartilleriregementes krigsrätt. Även beträffande krigsfiskalerna ha utredningsmännen således försökt att i större utsträckning än tidigare skett utmäta arvoden i förhållande till arbetsbördans olika omfattning i olika fall. Till krigsfiskalerna vid de båda örlogsstationerna, vilka befattningshavare för närvarande åtnjuta arvoden å vardera 1,980 kronor, ha föreslagits arvodesbelopp å 2,100 kronor. Fränsett krigsfiskalen vid krigsrätterna i Boden ha till krigsfiskaler med tjänstgöring vid två eller flera regementskrigsrätter föreslagits arvoden från 900 kronor, vilket belopp utmätts åt krigsfiskalen vid regementskrigsrätterna vid Luleå luftvärnskår och Norrbottens flygbaskår, till 2,100 kronor. Krigsfiskaler med sådan tjänstgöring uppbära för närvarande, med undantag av krigsfiskalen i Boden, arvoden från 780 till 1,680 kronor.

Ifråga om krigsfiskalsbefattningen i Boden ha inom försvarsdepartementet tillkallade utredningsmän för omorganisation av fästningspolisen i Boden i avgivet förslag förordnat att polischefen i Boden, vilken tillika skulle vara stadsfiskal, därjämte skulle förordnas till krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden och i sådan egenskap åtnjuta ett årligt arvode av 3,000 kronor. Enligt förslaget skulle vidare inrättas en polisassistentbefattning i Boden och skulle polisassistenten tillika förordnas till vice krigsfiskal vid nämnda krigsrätter med ett årligt arvode av 1,200 kronor.

Mot den föreslagna anordningen att stadsfiskalen skulle förordnas till krigsfiskal ha utredningsmännen intet att erinra utan finna en sådan anordning välbetänkt. Vad beträffar det föreslagna arvodesbeloppet å 3,000 kronor lämna utredningsmännen detsamma så mycket hellre utan anmärkning som utredningsmännen, innan de tagit del av förenämnda förslag, beräknat just detta arvode åt krigsfiskalen i Boden. Beträffande åter förslaget i vad det avser att vice krigsfiskalen skulle åtnjuta ett fast årligt arvode, synes det utredningsmännen som om en förutsättning därför borde vara, att det genomföres en bestämd arbetsfördelning mellan krigsfiskalen och vice krigsfiskalen. Såvitt av förslaget kan inhämtas är en dylik arbetsfördelning

ej avsedd att komma till stånd. Med hänsyn härtill finna utredningsmännen förslaget i denna del icke kunna godtagas.

Utredningsmännen ha vidare övervägt, huruvida förhöjning jämväl borde ske av de fasta arvoden som utgå till auditörerna vid särskilda krigsrätterna i Stockholm, å Karlsborg och vid kustflottan för arbete, som åligger dem utöver tjänstgöringen vid krigsrättssammanträden och därmed sammanhängande göromål, men ansett dessa arvoden böra bibehållas oförändrade. Ej heller ha utredningsmännen funnit anledning föreslå dylikt fast arvode åt auditören vid den år 1941 nyinrättade särskilda krigsrätten i Göteborg. I sistnämnda avseende anföres i promemorian:

Förutom förstnämnda krigsrätter och särskilda krigsrätten i Boden finnes ytterligare en sådan krigsrätt, nämligen den under år 1941 inrättade särskilda krigsrätten i Göteborg för där förlagda avdelningar ur marinen. Bland de nya regementskrigsrätter, som äro avsedda att träda i verksamhet under budgetåret 1942/43, är som förut nämnts även regementskrigsrätten vid Älvsborgs kustartilleriregemente, vilket truppförband skall vara förlagt i Göteborg. Sedan denna krigsrätt trätt i funktion, vilket eventuellt kommer att ske fr. o. m. den 1 november 1942, synes anledning saknas att bibehålla särskilda krigsrätten i Göteborg, utan böra de därunder lydande avdelningar ur marinen, som icke komma att uppgå i kustartilleriregementet, i stället inordnas under regementskrigsrätten. Vid sådant förhållande ha utredningsmännen funnit sig icke böra föreslå något arvode åt auditören vid särskilda krigsrätten i Göteborg, vilken emellertid alltjämt skall äga att efter särskild framställning hos Kungl. Maj:t utfå den ersättning för arbetet utöver tjänstgöringen vid krigsrättssammanträden, vartill han skäligen kan vara berättigad.

I fråga om rätten till ersättning för expenser ha utredningsmännen funnit det för auditörerna framförda kravet om ersättning för de verkliga expensutgifterna i princip riktigt. Utredningsmännen ha emellertid, med anledning av de invändningar som i de avgivna yttrandena framförts mot ett frångående av gällande system med fasta årliga expensbidrag, kommit till det resultat att bidragen borde bibehållas men att auditörerna, i den mån de visade sig för tjänstens utövning ha fått vidkännas utgifter för renskrivning av konceptprotokoll, verkställande av protokollsutskrifter, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal till belopp överstigande expensbidraget, borde efter räkning, som skulle vara attesterad av krigsdomaren, äga utfå jämväl det överskjutande beloppet.

I tabellen rörande auditörernas avlöningsförmåner (Bil. E) ha utredningsmännen upptagit de belopp som ansetts böra utanordnas i expensbidrag. Bidragen ha utmätts efter arbetsbördans storlek och ha föreslagits till 1,500 kronor för auditören i Boden samt i övrigt till belopp från 75 till 400 kronor. Sammanlagt utgöra de föreslagna beloppen 11,675 kronor. De för närvarande utgående bidragen ha således höjts med i genomsnitt nära 100 procent. Fasta expensbidrag föreslås av utredningsmännen skola utgå jämväl till auditörerna vid särskilda krigsrätterna i Stockholm, å Karlsborg och vid kustflottan med belopp av respektive 150, 50 och 200 kronor. Dylikt bidrag har

däremot icke föreslagits till auditören vid särskilda krigsrätten i Göteborg, vilken krigsrätt, såsom förut nämnts, ansetts kunna inom kort avvecklas.

För att erfarenhet lättare skall kunna vinnas rörande verkningarna av det nya systemet — vilket enligt utredningsmännen tills vidare torde få betraktas som ett försök att ordna frågan på ett med billighet mera överensstämmande sätt än det nu tillämpade — ävensom för ernående av största möjliga enhetlighet vid prövningen av anspråk på ersättning utöver expensbidragen, har det syntts lämpligast att befattningshavarnas räkningar å expensersättning prövades av Kungl. Maj:t.

Rörande krigsfiskalföreningens begäran om ersättning till krigsfiskalerna för vissa deras expenskostnader ha utredningsmännen uttalat, att det icke finnes någon anledning till att dessa i förevarande hänseende skulle vara sämre ställda än auditörerna. Utredningsmännen föreslå fördenskull att krigsfiskalerna berättigas till ersättning för styrkta utgifter i tjänsten för renskrivning, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal. Liksom i fråga om auditörerna ha fasta expensbidrag ansetts böra utanordnas även till krigsfiskalerna med rätt för vederbörande, i den mån han visar sig för tjänstens utövning ha fått vidkännas utgifter för nyss angivna ändamål till belopp överstigande bidraget, att efter räkning, som skall vara attesterad av krigsdomaren, hos Kungl. Maj:t utfå gottgörelse för överskjutande kostnader.

I tabellen rörande krigsfiskalernas avlöningsförmåner (Bil. F)) har för varje befattningshavare upptagits det belopp, som ansetts böra tillkomma honom i expensbidrag. Bidragen, vilka beräknats i förhållande till arbetsbördans storlek, ha utmätts till belopp från 30 till 150 kronor. Sammanlagt utgöra de 2,605 kronor.

Till närmare motivering av sitt förslag i fråga om expensersättningarna ha utredningsmännen anfört bland annat:

Att auditörerna i princip böra anses berättigade till ersättning för sina utgifter i tjänsten har icke från något håll bestritts. Av de hörda myndigheterna har emellertid endast överbefälhavaren ansett sig kunna tillstyrka att de verkliga utgifterna ersättas. Krigshovrätten, statskontoret och militieombudsmannen ha förordat att det nuvarande systemet med fasta expensbidrag alltså bibehålles. Bidraget borde emellertid sättas i relation till antalet handlagda mål och möjlighet beredas vederbörande att i undantagsfall vid onormalt stora utgifter efter framställning erhålla gottgörelse för desamma.

Vid bedömandet huruvida ersättning för expenser bör beredas auditörerna enligt det ena eller andra av nämnda båda alternativ ha utredningsmännen haft att taga hänsyn bland annat till det förhållandet, att enligt vad utredningsmännen ha sig bekant ett tillmötesgående av föreningens förevarande framställning för det stora flertalet bland auditörerna ter sig som ett mycket väsentligt önskemål. För auditörerna torde det framstå som en självklar rätt att erhålla icke endast beräknad utan full gottgörelse för sådana med befattningarnas utövande förenade expeditionskostnader som i händelse kansli stått till deras förfogande självfallet skolat bestridas av allmänna medel. Det kan enligt deras mening ej vara överensstämmande med billighet att underkasta dem äventyret att själva få vidkännas en större eller mindre del av ifrågavarande kostnader. Den ovissa möjligheten att i undantagsfall vid onormalt stora utgifter få dessa ersatta ger dem uppenbarligen icke önskad trygghet i detta avseende.

Det måste också sägas att antalet under ett visst budgetår handlagda mål i själva verket ger endast ringa ledning vid bestämmandet av expensbidragets storlek. Den väsentligaste delen av expenskostnaderna belöper nämligen å utskrivandet av krigsrättens protokoll. Men sannolika antalet fall under budgetåret då utskrift av protokollet kommer att begäras eller det blivande omfånget av protokollsutskrifterna låter sig icke i förväg med någon grad av säkerhet beräknas. För att principen om auditörernas rätt till ersättning för expenser skall bliva helt och hållet tillgodosedd måste därför gottgörelse beredas dem för de verkliga utgifterna eller ock expensbidragen utmätas så, att de erbjuda en viss säkerhetsmarginal för den händelse kostnaderna skulle stiga till onormal höjd. Det senare alternativet skulle emellertid innebära att auditören under normala år skulle komma i åtnjutande av en icke åsyftad löneförbättring.

Med hänsyn till vad nu anförts ha utredningsmännen tagit under noggrant övervägande huruvida de betänkligheter, som av de avstyrkande myndigheterna anförts mot en sådan anordning som den av krigsdomar- och auditörföreningen föreslagna, med nödvändighet böra anses utgöra hinder för att övergå till en dylik anordning.

Krigshovrätten har till stöd för sin uppfattning framhållit att svårigheter med avseende å kontrollen tvivelsutan skulle uppstå med det föreslagna nya systemet.

Statskontoret har för sin del åberopat vad 1918 års sakkunniga för förbättring i krigsdomares, auditörers och krigsfiskalers avlöningsförhållanden i sitt betänkande (II ht. 1919 bil. III sid. 202) anført till förmån för anordningen med expensbidrag. Beträffande detta betänkande må till en början anmärkas att två av de tre sakkunniga, åt vilka den gången utredningen rörande auditörernas avlöningsförhållanden anförtrots, nämligen krigsdomaren rådmannen Edw. Ploman och förutvarande krigsdomaren borgmästaren Nils Berlin, numera äro av den uppfattning, som kommit till uttryck i krigsdomar- och auditörföreningens framställning. Den tredje sakkunnige är avliden.

Mot det sätt för beredande av ersättning åt auditörerna för deras expeditionskostnader, som krigsdomar- och auditörföreningen föreslagit, har i nämnda betänkande anförts — förutom att ersättningen skulle utbetalas först i efterskott efter varje kalenderårs utgång — att ett icke ringa besvär komme att beredas icke blott auditörerna utan även den myndighet, som skulle hava att ombesörja beloppens fastställande, för att ett rättvist och tillfredsställande resultat skulle ernås, att då det icke kunde undvikas att de av vederbörande auditörer framställda ersättningsbeloppen i vissa fall torde komma att grundas på subjektiva antaganden och i följd härav bleve ganska osäkra, svårigheten att rätt bedöma skäligheten av fordringarna bleve icke ringa, samt att med ett sådant förfarande det icke kunde sägas ligga i auditörernas intresse att söka nedbringa kostnaderna till minsta möjliga belopp.

Vad först beträffar svårigheten med avseende å kontrollen synes den kunna till väsentlig del elimineras dels genom att rätten till ersättning uttryckligen begränsas till de särskilda slag av utgifter, för vilka krigsdomar- och auditörföreningen förklarar sig anse ersättning böra utgå, nämligen kostnader för renskrivning av konceptprotokoll, verkställande av utskrifter av protokoll, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal, dels ock genom meddelande av föreskrift att företedda räkningar för att kunna vinna beaktande skola vara försedda med krigsdomarens attest rörande räkningens riktighet. Det torde kunna förutsättas att krigsdomarna ej skola vara villiga att meddela sådan attest med mindre möjlighet beretts dem att kontrollera att auditören i de hänseenden räkningen anger verkligen fått för befattningens utövande vidkännas kostnader till belopp ej understigande det debiterade.

Därest rätten till ersättning kringgärdas med föreskrifter av angivna innehåll, synes fastställandet av vilket belopp som bör utbetalas endast undantagsvis kunna bereda vederbörande myndighet besvär eller svårighet av någon betydelse.

Att det av krigsdomar- och auditörföreningen föreslagna systemet icke kan göra auditörerna lika angelägna att söka nedbringa kostnaderna till minsta möjliga belopp som om de varit hänvisade till ett fast expensbidrag måste givetvis betraktas som en olägenhet ur det allmännas synpunkt. Men denna olägenhet gör sig i viss mån gällande inom hela det område där expeditionskostnader bestridas av statsverket. Därtill kommer, att om rätten till expensersättning underkastas sådan inskränkning och kontroll som angivits i det föregående, endast ringa utrymme torde komma att finnas för ett allför oekonomiskt handhavande av ifrågakarande förmån. Beträffande önskvärdheten av att kostnaderna begränsas har statskontoret i sitt yttrande förmenat att en viss begränsning skulle kunna ernås, därest bidräde vid utskrivande av utslag och protokoll erhöles å vederbörande truppförbands expedition och kostnaderna härför bestredes med anlitan av medel som stode expeditionen till buds. Emellertid torde de erinringar rörande svårigheterna därvidlag som framförts i förenämnda sakkunnigbetänkande (II ht. bil. III sid. 202—203) alltjämt äga full giltighet.

Enligt utredningsmännens mening kunna således de betänkligheter som av de avstyrkande myndigheterna anförts mot att de verkliga utgifterna ersättas enligt företedda räkningar icke anses utgöra hinder för att låta ersättningen utgå efter dessa grunder.

Emellertid ha utredningsmännen även haft att taga hänsyn till att ett mindre antal auditörer, nämligen de som driva advokatrörelse, torde anlita egen kontorspersonal för renskrivning av konceptprotokoll och för protokollets utskrivande. För dessa auditörer torde det bliva svårt eller ogörligt att på ett tillfredsställande sätt styrka hur stor del av deras kostnader för kontorspersonalens avlöning som belöper å de för auditörstjänsten utförda skrivgöromålen. Framförallt av denna anledning kan det vara lämpligt att bibehålla de fasta expensbidragen, ehuru icke som maximala ersättningar, såsom för närvarande är fallet, utan som de belopp, vilka befattningshavarna under alla förhållanden äga uppbära i expensersättning.

Utredningsmännen ha vidare funnit skäligt, att, med hänsyn till den försämring penningvärdet undergått sedan år 1923, de nämnda år fastställda ersättningarna för tjänstgöring vid särskild krigsrätt och vid regements- och stationskrigsrätt i det fall som omförmäles i 5 § tredje stycket lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes underginge förhöjning på sätt i ärendet av krigsdomar- och auditörföreningen förslagits. Utredningsmännen ha därvid anført, att de vid bedömandet av framställningarna i förevarande hänseende även tagit hänsyn till den av dem beräknade höjningen av de fasta arvoden. Med anledning av statskontorets uttalande att en ökning av ifrågakarande ersättningar icke kunde motiveras med penningvärdets fall, eftersom ersättningarna fastställdes år 1923 under då rådande dyrtid, ha utredningsmännen påpekat, att verkliga förhållandet tvärtom vore, att ersättningarna nämnda år nedsattes från tidigare högre till nu utgående lägre belopp under motivering att förut rådande dyrtid icke längre gjorde sig gällande.

Framställningarna om rätt till semester för den civila krigsrättspersonalen ha utredningsmännen funnit, ehuru i och för sig väl grundade, av principiella skäl svårligen kunna tillmötesgå. Härom anföres i promemorian följande:

Enligt utredningsmännens mening kunna vägande skäl anföras till stöd för att ifrågavarande befattningshavare böra tillerkännas kostnadsfri semester. Särskilt må framhållas att deras åligganden både äro i hög grad ansvarsfulla och taga en betydande del av befattningshavarnas tid i anspråk. Under nuvarande förhållanden måste en del av dessa tjänster redan i och för sig anses verkligt betungande. Att befattningshavarna årligen erhålla möjlighet att utan ekonomisk uppoffring bereda sig en tids vila är därför även ett allmänt intresse. Den jämförelsevis varaktiga karaktären hos befattningarna talar även till förmån för semesterkravet.

Å andra sidan kan ej förnekas att tjänsterna hava en utpräglad karaktär av bisysslor. Ett beviljande av kostnadsfri semester i dessa fall skulle därför innebära ett avsteg från en princip, som eljest undantagslöst upprätthålles. Att i detta hänseende bereda just de befattningshavare, varom nu är fråga, en gynnad undantagsställning synes icke böra ske med mindre utomordentliga skäl kunna andragas för en sådan åtgärd, men skäl av sådan styrka ha knappast förebringats. — Därvid må emellertid framhållas, att om angivna förmån ej kan tillerkännas befattningshavarna och dessa således under sin ledighet måste helt eller delvis avstå från arvodet, de föreslagna arvodesbeloppen så mycket mera måste framstå som synnerligen måttfullt beräknade.

I anledning av önskemål som personalföreningarna i sina framställningar uttalat ha utredningsmännen slutligen tillstyrkt, att de bestämmelser i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler, som reglera ersättningarna för tjänstgöring vid särskild krigsrätt och vid regements- eller stationskrigsrätt i det fall, som omförmåles i 5 § tredje stycket lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes, erhålla sådan ändrad avfattning att det blir otvetydigt att ersättning för mål från underställt förband skall utgå även om vid sammanträdet handlagts jämväl mål från det förband, vid vilket krigsrätten inrättats, att i instruktionen uttryckligen stadgas att vid förordnande å vakant auditörsbefattning vederbörande skall erhålla samtliga med tjänsten förenade avlöningsförmåner, att bestämmelser i instruktionen om krigsfiskals rätt till rese- och traktamentsersättning erhåller sådan ändrad lydelse, att av bestämmelsen tydligt framgår, att krigsfiskal äger rätt till ersättning enligt gällande resereglemente för alla resor i tjänsten, samt att den möjlighet som nu finnes för den civila krigsrättspersonalen att i fall av särskilt tyngande arbetsbördor komma i åtnjutande av partiell ledighet med bibehållen avlöning även i fortsättningen hålles öppen.

Yttrande över utredningen.

I anledning av utredningsmännens promemoria har statskontoret, efter remiss, avgivit yttrande den 27 april 1942.

Häri har statskontoret — under påpekande att utredningsmännens förslag

i fråga om krigsdomarna innebure en genomsnittlig förhöjning av arvodena med 115 procent mot 42 procent för auditörerna och 49 procent för krigsfiskalerna — förklarar sig icke kunna biträda förslaget i vad det rörde krigsdomarna. Enligt ämbetsverkets mening borde de för dessa föreslagna arvodesbeloppen nedsättas så att höjningen i förhållande till utgående grundarvoden genomsnittligt begränsades till högst 50 procent.

Till stöd för denna sin uppfattning har statskontoret anfört:

Då den ökade arbetsbördan vid krigsdomstolarna torde hava i stort sett i samma grad påverkat de civila befattningshavarnas arbetsuppgifter — enligt de sakkunnigas uppfattning har ökningen till och med hårdast drabbat auditörerna — måste det framlagda förslaget avse ändring i fråga om den avvägning av ersättningsgrunderna för de skilda befattningshavaregrupperna, vilken godtogs av 1939 års riksdag. Medan vid den då genomförda arvodesregleringen arvodena till auditörer och krigsfiskaler — vilka samtliga varit i åtnjutande av dyrtidstillägg — uppräknades med belopp, som motsvarade dyrtidstillägget vid gällande index (162), ansågos krigsdomararvodena böra bibehållas oförändrade i betraktande av att till vissa krigsdomare dyrtidstillägg icke utgick, beroende på att dessa befattningshavare uppburit maximalt dyrtidstillägg redan å andra dem tillkommande avlöningsförmåner. I de fall, där så icke var förhållandet, tillerkändes vederbörande ett personligt arvodestillägg, motsvarande då utgående dyrtidstillägg. Ett bifall till de sakkunnigas förslag i fråga om arvoden till krigsdomarna skulle således bland annat innebära, att dessa tjänstemän nu skulle komma i åtnjutande av en dyrtidskompensation, som statsmakterna år 1939 icke funno påkallad.

Statskontoret har vidare anfört, att därest efter en sådan justering utredningsmännens förslag i fråga om de fasta arvodena godtoges — vilket syntes ämbetsverket kunna ske —, krigsrätternas civila personal erhållit en så betydande avlöningsförbättring, att tillräckliga skäl icke föreläge att jämväl medgiva förhöjning av ersättningarna för tjänstgöring vid särskild krigsrätt och vid regements- och stationskrigsrätt i det fall som omförmäles i 5 § tredje stycket lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes.

I fråga om expensersättningen har statskontoret vidhållit sin i förenämnda yttrande den 13 december 1941 (jfr sid. 20) uttalade uppfattning, att nuvarande system med bestämda årliga expensbidrag alltjämt borde bibehållas. Härom har statskontoret närmare anfört:

De sakkunnigas förslag, att, i den mån de verkliga utgifterna överstege anvisade expensbelopp, tilläggsersättning enligt räkning skulle utgå efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, måste ämbetsverket finna alltför omständligt och i praktiken svår genomförbart. Statskontoret kan ej heller finna, att berättigade principiella invändningar kunna resas mot att ersättningen för expensutgifter fixeras på grundval av beräknade kostnader, helst som denna ersättning torde kunna betraktas som ett komplement till arvodet, vilket fastställts med hänsyn till en uppskattad arbetsbörda. Expensbidragen till auditörerna föreslås höjda med i genomsnitt 100 procent. Statskontoret måste för sin del ifrågasätta, om anledning kan föreligga att öka dessa bidrag i annan proportion än arvodena eller med i runt tal 50 procent.

I övrigt har vad i utredningen anförts icke föranlett annat uttalande från statskontorets sida än att statskontoret ville fästa uppmärksamheten vid att ämbesverket i utlåtande den 26 mars 1942 angående omorganisation av fästningspolisen i Boden förutsatt, att uppdraget såsom krigsfiskal vid krigsrätterna i Boden skulle ingå i stadsfiskalens tjänsteuppgifter och således icke berättiga till särskilt arvode ävensom att uppdraget såsom vice krigsfiskal vid samma krigsrätter skulle tillhöra polisassistentens tjänsteåligganden, om en dylik befattningshavare skulle komma att anställas.

Efter det de fasta arvoden, som utgå till den civila personalen vid regements- och stationskrigsrätterna, vid 1939 års lagtima riksdag — med anledning av borttagandet av det tidigare å arvoden utgående dyrtidstillägget — senast voro föremål för översyn, har på grund av allmänt kända förhållanden inträtt en högst väsentlig ökning i nämnda personals arbetsbörda, en ökning som, enligt vad jag inhämtat, alltjämt gör sig med oförminskad styrka gällande. Med hänsyn härtill och till arbetets ofta synnerligen ansvarsfulla natur framstå de åt sagda personal för närvarande utmäta arvoden såsom alltför låga. En förbättring av avlöningsförmånerna för ifrågavarande befattningshavare finner jag därför, i likhet med de förslagsställande föreningarna, de hörda myndigheterna och utredningsmännen, i nuvarande läge ofrånkomlig, detta desto hellre som på sätt i ärendet påpekats dessa befattningshavare redan under mera än två år utan arvodesförbättring haft att bära en från år till år stegrad arbetsbörda.

Det förslag till arvodesreglering, som framlagts av de särskilda utredningsmännen och som i huvudsak uppgjorts med hänsyn till det sistförflutna årets arbetsbörda, finner jag i och för sig väl avvägt och ägnat att läggas till grund för en beräkning av det erforderliga anslagsbehovet under nästkommande budgetår. Med anledning av statskontorets erinringar mot förslaget i vad det avser krigsdomararvoden, föranlåtes jag särskilt framhålla, att den år 1939 skedda arvodesregleringen endast avsåg att hålla befattningshavarna skadeslösa för bortfallandet av dyrtidstillägg, i den mån de tidigare varit i åtnjutande av sådant tillägg. Någon avvägning av arvodenas inbördes storlek med hänsyn till befattningshavarnas dåvarande arbetsbörda skedde sålunda icke. Den nu föreslagna arvodesregleringen är däremot väsentligen föranledd av de förskjutningar i arbetsbördan som inträtt under de senaste åren. Vid sådant förhållande finner jag vad statskontoret i denna del av ärendet anført icke innefatta bärande skäl att i den utsträckning statskontoret ifrågasatt frångå utredningsmännens förslag. En viss jämkning nedåt i de av utredningsmännen ifrågasatta krigsdomararvoden torde dock böra företagas. Arvoden till dessa befattningshavare synas mig skäligen böra bestämmas till sammanlagt tre fjärdedelar av vad utredningsmännen föreslagit, varvid kostnaden för samtliga arvoden för krigsdomarna skulle komma att rymmas inom ett belopp av 55,800 kronor mot av utredningsmännen föreslagna 74,400 kronor. Det av statskontoret framförda förslaget, att — därest en omorganisation av fästningspolisen i Boden genomföres i överensstämmelse med av

Departement-
chefen.

tillkallade sakkunniga avgivet förslag — särskilda arvoden ej skulle utgå för uppdragen som krigsfiskal och vice krigsfiskal vid krigsrätterna därstädes, finner jag efter samråd med cheferna för försvars- och socialdepartementen icke böra genomföras.

Då arbetsbördan vid krigsdomstolarna sedan hösten 1939 mångdubblats, får den föreslagna arvodesförbättringen — låt vara att tjänsterna äro att anse såsom bisysslor — ändock anses såsom måttfull. Väl kan, vad krigsdomarna beträffar, ökningen, som för dem uppgår till icke fullt 70 procent, förefalla hög, men härvid bör till en början beaktas, att dessa befattningshavare hittills varit i arvodeshänseende särskilt missgynnade. Därutöver motiveras den jämförelsevis stora arvodeshöjningen av det allmännas intresse att för de betydelsefulla krigsdomartjänsterna alltjämt kunna påräkna sådana väl kvalificerade krafter från de allmänna underdomstolarna, vilka hittills stått till förfogande, men vilka, därest arvodena alltjämt skulle stå i uppenbart missförhållande till ansvar och arbetsbörda, kunna befaras draga sig tillbaka.

I vad mån de sålunda föreslagna arvodena böra utgå jämväl under efterföljande budgetår kan ej nu avgöras, utan arvodesfrågan måste, såsom utredningsmännen framhållit, bedömas efter de växlande förhållandena. Till nästkommande års riksdag torde sålunda en omprövning av arvodena böra företagas, grundad på ytterligare ett års erfarenheter och på fullständigare statistiskt material än det som nu kunnat förebringas. Därjämte bör, såsom av utredningsmännen jämväl framhållits, frågan om förändrad organisation av auditörstjänsten i Boden bliva föremål för fortsatt uppmärksamhet.

Den utbyggnad av krigsrättsorganisationen, som utredningsmännen föreslagit och som i huvudsak betingas av motsvarande förstärkning av försvarsorganisationen, föranleder från min sida ingen erinran.

Å ifrågasatt arvoden bör, på sätt i ärendet enstämmigt framhållits, dyrtidstillägg alltjämt icke utgå, särskilt som utredningsmännen i sitt av mig tillstyrkta förslag tagit hänsyn till penningvärdets försämring, vilket bland annat kommit till uttryck däri att i arvodena åt krigsdomarna inarbetats de till vissa av dem nu såsom kompensation för mistat dyrtidstillägg utgående personliga arvodestilläggen.

Den av mig förordade arvodesregleringen skulle, såsom av det nyss sagda och förberörda Bil. D—F framgår, draga en kostnad av sammanlagt omkring (55,800 + 134,100 + 55,260 =) 245,200 kronor mot, med bortseende från de personliga arvodestilläggen, omkring (32,920 + 90,140 + 35,160 =) 158,200 kronor för närvarande. Ökningen utgör 87,000 kronor eller 55 %, därvid emellertid bortsetts från den merkostnad som tillkommit i anledning av erforderlig utbyggnad av organisationen. Tages hänsyn till sistnämnda förhållande, stannar ökningen vid 74,400 kronor eller 47 %.

Framhållas må slutligen, att samtliga de nu ifrågasatta arvodesförhöjningarna icke få betraktas annat än som förslagsvis angivna. Därest riksdagen beviljar den ökning i anslaget, som betingas av dessa förhöjningar, lär det tillkomma Kungl. Maj:t att vid fastställande av nya specialstater för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler inom ramen för anslaget vidtaga

de jämkningar som av organisatoriska eller andra skäl kunna finnas påkallade. Därvid bör givetvis särskilt beaktas vad då kan gälla i fråga om den förstärkta försvarsberedskapen.

I fråga om rätten till ersättning för expenser ställer jag mig tveksam till utredningsmännens förslag, enligt vilket gottgörelse skulle utgå icke såsom för närvarande i form av visst bidrag utan för de verkliga utgifterna. Jag vill emellertid icke motsätta mig att en sådan anordning tillämpas under nästa budgetår. Av praktiska skäl läser det därvid, såsom utredningsmännen föreslagit, vara lämpligt, att i fråga om auditörerna ordna ersättningsfrågan så, att de fasta expensbidragen bibehållas men att befattningshaverna berättigas att därutöver erhålla gottgörelse för styrkta merutgifter. En följd härav blir att de fasta bidragen, såsom även framgår av utredningsmännens förslag, måste sättas jämförelsevis låga. Beträffande krigsfiskalerna, vilka jämväl böra erhålla full gottgörelse för sina utgifter i tjänsten, synes med hänsyn till de obetydliga belopp, som här i allmänhet kunna ifrågakomma, icke erforderligt att upprätta någon särskild expensbidragsstat, utan synas dessa befattningshavare böra hänvisas att direkt efter räkningar bekomma gottgörelse för sina expenskostnader. Jag tillstyrker alltså, att auditör skall vara berättigad att, i den mån han visar sig för tjänstens utövning hava fått vidkännas utgifter för renskrivning av protokoll, utskrift av protokoll, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal till belopp överstigande expensbidraget, efter räkning som skall vara attesterad av krigsdomaren utfå gottgörelse för överskjutande kostnader. Beträffande krigsfiskal förordar jag, att han erhåller motsvarande förmån i fråga om på enahanda sätt styrkta utgifter för renskrivning, papper och kuvert samt interurbana telefonsamtal. I motsats till utredningsmännen håller jag före, att Kun gl. Maj:t icke behöver betungas med prövningen av de inkomna räkningarna utan att densamma kan anförtros åt den myndighet som har att utbetala vederbörandes arvode, eller sålunda, i fråga om befattningshavare med stationeringsort i Stockholm, statskontoret och, beträffande övriga befattningshavare, vederbörande länsstyrelse. Vad sålunda föreslagits gäller närmast regements- och stationskrigsrätterna, men detsamma bör äga motsvarande tillämpning å auditör och krigsfiskal vid särskild krigsrätt.

Kostnaderna för expensbidrag bestridas för närvarande från arvodesposten till auditörerna i krigsdomstolarnas avlöningsstat. Då expensutgifterna för framtiden skola helt täckas av statsmedel, böra från och med nästa budgetår dessa utgifter överföras till anslaget för bestridande av krigsrätternas omkostnader. Jag återkommer därför under följande anslagspunkt till frågan om den för ändamålet erforderliga medelsanvisningen.

Mot den av personalföreningarna ifrågasatta, av flertalet myndigheter och utredningsmännen tillstyrkta ökningen i ersättningsbeloppen till krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler för tjänstgöring vid sammanträde med särskild krigsrätt ävensom vid sammanträde med regements- och stationskrigsrätt i det fall, som omförmåles i 5 § tredje stycket lagen om krigsdomstolar

och rättegången därstädes, synes mig icke förefinnas anledning till erinran. Öavsett att här ifrågasvarande arvoden alltid ansetts böra stå i viss relation till de fasta arvodena, kräver nämligen billigheten, att med hänsyn till penningvärdets fall sedan år 1923, då arvodesbeloppen senast fastställdes, den ganska måttliga höjning av desamma som nu föreslagits kommer till stånd. Härvid synes mig beträffande krigsfiskalerna det högre sammanträdesarvodet liksom hittills böra utgå, så snart antalet mål överstiger fem och då med det av utredningsmännen föreslagna beloppet av 25 kronor oberoende av antalet överskjutande mål. I instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler bör vidtagas sådan ändring, att nu förefintlig tvekan om rätt till sammanträdesarvode jämväl för det fall att vid regements- eller stationskrigsrätt handlagts mål från såväl det ordinarie som det underställda förbandet undanröjes. Den föreslagna arvodeshöjningen medför vidare, därest den godtages, vissa jämkningar i instruktionens bestämmelser om avdrag vid tjänstledighet och ersättning för vikariat.

Vad angår frågan om rätt till semester åt krigsrätternas civila personal, finner jag mig, då tjänsterna i fråga hava karaktär av bisysslor, av principiella skäl förhindrad tillstyrka att dylik förmån tillerkännes vederbörande. Frånvaron av rätt till semester torde emellertid böra beaktas, då det gäller att bedöma skäligheten av de tidigare av mig förordade arvodesförhöjningarna.

Vad i övrigt föreslagits beträffande bestämmelser i instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler, eller *att* vid förordnande å vakant auditörsbefattning den förordnade skall erhålla samtliga med tjänsten förenade avlöningsförmåner, *att* krigsfiskal tillägges rätt till rese- och traktamentsersättning för alla resor i tjänsten, *samt att* nu förefintlig möjlighet till partiell ledighet med bibehållen avlöning alltså hålles öppen, föranleder från min sida i princip ingen erinran.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen för nästkommande budgetår.

Den för disponerandet av anslaget till Krigsrätterna: Avlöningar gällande avlöningsstaten är av följande lydelse:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Arvoden åt krigsdomare, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,160
b) Arvoden m. m. åt auditörer, <i>förslagsvis</i>	»	89,365
c) Arvoden åt krigsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	»	33,360
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna, <i>förslagsvis</i>	»	800
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsvis</i>	»	10,315
	Summa kronor	172,500.

Avlöningsstaten synes alltså bära upptaga de delposter, som nu ingå i densamma.

I enlighet med vad förut anförts (jfr sid. 26 o. 35) skulle delposten till arvoden åt krigsdomare uppföras med 55,800 kronor, delposten till arvoden åt auditörer, varunder ej vidare skall beräknas medel till expensbidrag, med 134,100 kronor och delposten till arvoden åt krigsfiskaler med i runt tal 55,300 kronor. Med hänsyn till möjligheten av att ytterligare nya fredsförband utöver de i specialstaterna beräknade kunna komma att under budgetåret uppsättas, böra delposterna, såsom för närvarande är fallet, bestämmas förslagsvis. Härvid förutsättes, att posternas nyss angivna belopp skola överskridas endast av nämnda anledning, därvid samma ersättningsgrunder skola tillämpas som vid redan befintliga motsvarande förband.

Av övriga delposter har posten till vikariatsersättningar under de två senast förflutna budgetåren visat sig mer än tillräcklig för bestridande av de utgifter som belastat densamma och synes därför, oaktat ökad belastning torde kunna väntas, kunna bibehållas vid oförändrat belopp, 2,500 kronor. Delposten till tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna har däremot under nämnda båda budgetår belastats med utgifter till belopp överstigande postens summa. Budgetåret 1940/41 utgjorde belastningen sålunda 4,100 kronor. Med hänsyn härtill och då, även om förhöjningen av de fasta arvoden är ägnad att minska anspråken på posten, dess nuvarande belopp av 800 kronor får anses för sitt ändamål otillräckligt, torde densamma böra höjas till förslagsvis 3,200 kronor. Vad slutligen beträffar delposten å förslagsvis 10,315 kronor till ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m.m., föranleder den föreslagna ökningen med omkring 25 procent av de sammanträdesarvoden som skola bestridas från posten, att densamma bör undergå motsvarande uppräknings. Då posten emellertid redan med nuvarande ersättningsgrunder under de två sistförflutna budgetåren väsentligt överskridits — budgetåret 1939/40 utgjorde belastningen 25,500 kronor och budgetåret 1940/41 22,900 kronor — synes dess belopp med utgångspunkt från sistnämnda belastningssiffra icke böra bestämmas lägre än till $\left(22,900 + \frac{22,900}{4} =\right)$ 28,625 kronor eller, för erhållande av avrundning i anslaget slutsumma, till 28,600 kronor.

Anslaget i dess helhet skulle enligt det nu sagda för budgetåret 1942/43 bestämmas till $(55,800 + 134,100 + 55,300 + 2,500 + 3,200 + 28,600 =)$ 279,500 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande avlöningsstat för krigsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden åt krigsdomare, <i>förslagsvis</i>	kronor	55,800
b) Arvoden åt auditörer, <i>förslagsvis</i>	»	134,100
c) Arvoden åt krigsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	»	55,300
d) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
e) Tillfälliga ersättningar åt civil personal vid regements- och stationskrigsrätter- na, <i>förslagsvis</i>	»	3,200
f) Ersättning till personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsvis</i>	»	28,600
Summa kronor		279,500;

dels ock till Krigsrätterna: Avlöningar
för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsan-*
slag av kronor 279,500.

2. Krigsrätterna: Omkostnader, *förslagsanslag*.

Detta nu föreslagna anslag motsvaras i innevarande budgetårs riksstat av anslaget till Krigsrätterna: Reseersättningar. Sistnämnda anslag, som för innevarande budgetår utgår med ett belopp av 5,000 kronor, har, såsom av benämningen framgår, uteslutande avsetts för bestridande av de resekostnads- och traktamentsersättningar, som enligt instruktionen för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler (§§ 11, 26 och 44) må utgå till den civila personalen vid fredskrigsrätterna. Medelsåtgången i nyssnämnda hänseende har under senare tid varit synnerligen skiftande. Budgetåren 1937/38—1939/40 utgjorde den respektive 5,200, 5,100 och 9,000 kronor, men nedgick under budgetåret 1940/41 till omkring 3,800 kronor. Sistnämnda låga belastnings-siffra torde ha sin förklaring däri, att fältkrigsrätter under sagda år i synnerligen stor utsträckning avlöst fredskrigsrätterna. Under tiden 1 juli 1941—28 februari 1942 ha i reseersättningar utbetalts icke mindre än 13,500 kronor. Anledning finnes till antagande att, så länge den förstärkta försvarsberedskapen måste upprätthållas, det för reseersättningar nu avsedda beloppet kommer att visa sig högst otillräckligt. Med hänsyn härtill bör samma belopp avsevärt höjas, detta desto mera som, enligt vad av mig under föregående anslagspunkt tillstyrkts, vidgad rätt till reseogtgörelse skulle tillkomma krigsfiskalerna. Lägre belopp än 10,000 kronor anser jag icke böra beräknas för reseersättningar.

Från förevarande anslag skola enligt mitt förslag från och med nästa budgetår bestridas jämväl ersättningar för auditörernas och krigsfiskalernas expenser. Såsom av det föregående framgår (jfr sid. 29), hava de fasta expensbidragen till auditörerna beräknats till omkring 12,100 kronor, vartill

eventuellt skulle komma ytterligare gottgörelse enligt räkningar. För krigsfiskalernas del hade utredningsmännen kalkylerat med fasta expensbidrag å tillhopa omkring 2,600 kronor (jfr sid. 30). Enligt mitt förslag böra krigsfiskalerna emellertid erhålla gottgörelse uteslutande enligt räkningar, vilket emellertid icke torde i högre grad påverka det för dem beräknade ersättningsbeloppet. För auditörernas vidkommande däremot bör räknas med betydligt högre totalkostnad för expenser än summan av de fasta bidragen. I avbidan på närmare erfarenhet härutinnan föreslår jag att för expenser vid krigsrätterna beräknas 20,000 kronor.

Förevarande anslag synes altså för nästkommande budgetår böra upptagas med ett belopp av (10,000 + 20,000 =) 30,000 kronor.

Jag får i enlighet härmed hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

3. Krigsrätterna: Ersättningar till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m., förslagsanslag.

Detta anslag, som första gången anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 och då med ett belopp av 20,000 kronor, har från och med budgetåret 1940/41 utgått med 100,000 kronor årligen.

Bestämmelser angående grunderna för ifrågavarande ersättningar samt sätet för deras gäldande ha, såsom tidigare nämnts, meddelats av Kungl. Maj:t i brev till statskontoret den 26 april och den 29 november 1940. Rörande innebörden av dessa bestämmelser hänvisas till vad därom anförts under punkten 1. ovan (jfr sid. 8 o. 9).

För nästa budgetår torde böra äskas fortsatt anslag för nu ifrågavarande ändamål. Visserligen kan för närvarande icke bedömas, i vilken utsträckning fältkrigsrätter komma att vara inrättade efter den 1 juli 1942, samt på grund härav ej heller tillförlitligen beräknas det belopp, varmed anslaget bör för nästkommande budgetår uppföras å riksstaten. Då emellertid belastningen å anslaget, som under budgetåret 1940/41 utgjorde 144,100 kronor, för tiden 1 juli 1941—28 februari 1942 nedgått till 50,700 kronor, motsvarande en medelsåtgång för år räknat av omkring 76,000 kronor, synes någon sänkning av anslaget kunna företagas. Till lägre belopp än 70,000 kronor synes det emellertid icke böra uppföras, detta desto mindre som den föreslagna höjningen av sammanträdesersättningen i särskild krigsrätt torde böra draga med sig en motsvarande förhöjning av ersättningen för tjänstgöring vid sammanträde med fältkrigsrätt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsrätterna: Ersättningar till civila ledamöter i fältkrigsrätter m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

Kungl. Maj:ts proposition nr 269.

Vad föredragande departementschefen under förenämnda punkter, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bifoga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

Bilaga A.
(jfr sid. 10.)**Bilaga till Föreningen Sveriges Krigsdomare och Auditörers underdåniga framställning av den 25 oktober 1941.**1) *Antal mål vid krigsrätterna och antal krigsrättssammanträden.*

Av härvid fogad *Bil. 1* framgår, att vid de 42 regements- och stationskrigsrätter, varifrån fullständiga statistiska uppgifter stått att erhålla, handlagts

år 1939 1,708 mål, därav 767 undersökningsmål, samt
år 1941 $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{9}$ 4,506 mål, därav 1,901 undersökningsmål.

Anm. Efter år 1938 tillkomna krigsrätter ha ej medräknats och ej heller särskilda krigsrätter (i den underdåniga skrivelsen har vid angivandet av siffror en sådan krigsrätt medräknats, varför nu en viss förändring inträder). Vid de särskilda krigsrätterna utgår ju ersättningen per mål och förty hava antalet mål vid dessa krigsrätter icke rent statistiskt samma betydelse för det nu ifrågakvarande ändamålet.

Fullständig statistik från regementskrigsrätterna vid Jönköpings-Kalmar regemente, Göta ingenjörkår, Flygkrigsskolan, Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår har trots upprepade anmaningar icke inkommit och ej heller stått att erhålla hos Statistiska Centralbyrån.

Enahanda är förhållandet med de i Boden förlagda truppförbanden, men siffrorna är här icke av samma avgörande betydelse, då ersättningen utgår efter andra grunder än vid övriga förband.

Vid Karlskrona kustartilleriregementes krigsrätt handlades under 1939 förutom de i första kolumnen i *Bil. 1* upptagna 98 målen ej mindre än 245 exakt lika åtalsmål, vilka samtliga ogillades. Det var här fråga om misstolkning av inkallelsekungörelsen sagda år. Dessa mål hava, för att statistiken ej skall förryckas, borträknats.

Krigsrättssammanträdena vid nämnda 42 krigsrätter voro

1939	688
$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{9}$ 1941	1,444.

Såsom ett exempel på ökningen i antal krigsrättssammanträden har av vederbörande särskilt framhållits, att Hälsinge regementes krigsrätts sammanträden under åren 1936—1938 utgjorde respektive 5, 5 och 6. 1939 voro de 19 och under tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{9}$ 1941 ej mindre än 34, alltså mer än 7 gånger så många som under det senaste normala året 1938.

Vid Norra Skånska infanteriregementet har sammanträdenas antal enligt *Bil. 1* mer än tiodubblats sedan 1939.

Ytterligare exempel av ungefär samma innebörd kunna hämtas ur *Bil. 1*.

2) *Disciplinmålen.*

På i den underdåniga framställningen angivna skäl har statistik beträffande disciplinmålen icke i allmänhet kunnat införskaffas. Uppenbart är emellertid av hela utredningen att det skett en oerhörd ökning i målens antal.

Såsom exempel kan nämnas att vid Svea livgarde de handlagda disciplinmålen utgjorde

år 1938	233
år 1939	342

$1/1-30/9$ 1941 425 + 95 från Stockholms försvarsområde + målen från övriga hänskjutna förband, vilkas antal icke kan uppgivas men säkert uppgår till något hundratal.

Enligt en vid den infortrade statistiken fogad uppgift från väbeln vid Livgrenadjärregementet avtjänades därstädes under åren 1939 och 1940 samt under tiden $1/1-30/9$ 1941 respektive 61, 153 och 188 disciplinstraff.

Ett flertal auditörer hava i sina infortrade uppgifter angivit, att handläggningen av disciplinmålen dagligen tager ett par timmar i anspråk, därvid är att märka, att så gott som samtliga åtalsmål, som hänskjutits till krigsrätterna, först varit föremål för auditörens yttrande.

Anmärkas bör även i detta sammanhang, att antalet rådfrågningar i olika avseenden från förbandscheferna stigit högst betydligt och detta gäller i särskilt hög grad beträffande de hänskjutna tillfälliga förbanden, där såväl cheferna som den övriga personalen äro mindre vana vid handläggning av ärenden av juridisk natur.

Ifrågasättas kan i anslutning härtill, om inte i detta sammanhang frågan om särskilda juridiska rådgivare åt försvarsområdesbefälhavarna borde tagas i övervägande. Så har t. ex. t. f. auditören vid I 1 utan någon som helst ersättning i stor utsträckning biträtt befälhavaren för Stockholms fo med råd i diverse angelägenheter, hållit förhör och företagit tjänsteresor.

3) *Expenskostnaderna.*

Enligt härvid fogade uppställning *Bil. 2* äro expensanslagen för budgetåret 1941/42 bestämda till sammanlagt 5,875 kronor, under det att de verkliga expenskostnaderna enligt ingivna uppgifter för tiden $1/1-30/9$ 1941 utgöra sammanlagt ej mindre än 13,780 kronor. Detta belopp är då ändå taget i underkant, enär för samtliga auditörer, från vilka uppgifter ej inkommit eller ej infortrats, beräknats samma kostnader som det anslagna beloppet.

Exempel. Auditören vid Svea livgarde har ett årligt expensbidrag av 150 kronor. Under tiden $1/2-31/10$ 1941 utgjorde antalet i domboken inskrivna protokollssidor 669. I Stockholm betalas enligt vedertagen såväl statlig som kommunal taxa för dylik inskrift 40 öre per sida (2-kugg). För inskriften av dessa protokoll har alltså auditören utgivit 267 kronor 60 öre eller på tre kvartal alltså 117 kronor 60 öre mera än hela expensanslaget. Härtill kommer sedan alla utskrifter, som vid denna krigsrätt under samma tid dragit en kostnad av synnerligen lågt räknat minst 300 kronor. Alltså för auditören en ren utgift ur lönen på över 400 kronor.

Vid Livgrenadjärregementet har enligt uppgift från auditören i ett enda mål antalet utskriftssidor hittills uppgått till 778 och detta protokoll har han nödgats låta utskrive i fyra exemplar, Sedan kan man lätt räkna ut, huru mycket som blir kvar av expensanslaget till övriga utgifter.

Ytterligare exempel kunde naturligen framdragas, men utredningen torde klart giva vid handen, att den enda sunda principen kan vara att auditörens verkliga kostnader ersättas.

Stockholm den 15 oktober 1941.

För Föreningen Sveriges Krigsdomare och Auditörer.

ALLAN WIRGIN

sekreterare.

Krigsrätten vid		Antal mål från ordinarie förband			
		Åtalsmål		Undersökningsmål	
		1939	^{1/1—80/9} 1941	1939	^{1/1—80/9} 1941
1	Svea Livgarde	37	40	10	36
2	Livregementet till häst	15	30	14	40
3	Svea artilleriregemente	47	77	43	134
4	Svea ingenjörkår	6	20	6	44
5	Signalregementet	11	15	11	3
6	Stockholms örlogsstation	19	103	21	99
7	Vaxholms kustartilleriregemente.....	141	176	122	106
8	Upplands regemente	2	62	79	65
9	Livgrenadjärregementet	11	12	4	7
10	Svea trängkår	8	18	5	11
11	(Östgöta luftvärnsregemente)	—	13	—	9
12	(Östgöta flygflottilj)	—	7	—	5
13	Smålands arméartilleriregemente	21	30	44	136
14	(Jönköpings-Kalmar regemente)	3	*)8	—	*)2
15	(Göta ingenjörkår)	2	*)5	—	*)8
16	Kronobergs regemente	5	16	2	17
17	Gotlands infanteriregemente.....	26	56	9	42
18	Gotlands artillerikår	10	44	5	35
19	Gotlands kustartillerikår	14	50	13	37
20	Karlskrona kustartilleriregemente	*)98	172	2	20
21	Karlskrona örlogsstation	81	246	8	19
22	Norra skånska infanteriregementet	—	24	8	63
23	Vendes artilleriregemente	1	26	9	69
24	Skånska trängkåren	1	38	5 2	21
25	Södra skånska infanteriregementet.....	11	74	34	35
26	Skånska kavalleriregementet	15	28	35	71
27	Hallands regemente	33	23	10	6
28	Göta artilleriregemente	16	88	29	45
29	Älvsborgs regemente	4	33	4	10
30	Bohusläns regemente	11	42	1	9
31	Skaraborgs regemente.....	5	49	7	37
32	Livregementets husarer	13	32	31	7
33	Göta trängkår	6	31	—	28
34	Karlsborgs luftvärnsregemente.....	2	29	3	35
35	(Västgöta flygflottilj)	—	5	—	7
36	Värmlands regemente.....	8	29	2	23
37	Livregementets grenadjärer	16	52	11	57
38	Södermanlands regemente.....	4	13	3	11
39	Hälsinge regemente.....	16	28	35	26
40	Dalregementet	42	24	40	9
41	(Västernorrlands regemente).....	24	—	74	—
42	(Norrlands trängkår)	15	—	4	—
43	Jämtlands fältjägarregemente	30	61	32	12
44	Norrlands artilleriregemente.....	14	26	12	14
45	Jämtlands flygflottilj	5	21	4	6
46	Västerbottens regemente	11	42	18	22
47	Norrlands dragonregemente	19	31	5	21
	Summa	840	2 011	733	1 495

Bilaga 1.

Antal mål från hänvisade förband				Antal sammanträden med krigsrätten		Anmärkningar
Åtalsmål		Undersökningsmål		1939	1/1—30/9 1941	
1939	1/1—30/9 1941	1939	1/1—30/9 1941			
9	39	—	66	37	61	Hänskjutna mål beräknas till 35 å 40 %
7	15	6	17	23	30	
1	(Ingår vidstående)	1	15	9	27	
—	5	—	—	12	15	
22	80	4	25	39	52	
4	37	2	8	43	50	
2	20	1	6	17	49	
16	31	7	20	51	54	
—	24	—	13	12	42	
—	2	—	4	—	23	
—	—	—	—	—	10	Enligt Statistiska Centralbyrån. * T. o. m. 30/6 D:o
—	—	—	—	23	41	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	12	—	4	4	30	
—	—	—	—	18	46	
—	—	—	—	11	34	
—	—	—	—	11	22	
—	2	—	—	49	47	
(Ingår i de andra siffrorna)	—	—	—	40	47	
—	9	—	20	3	32	Särskild auditor förordnad fr. o. m. 1/8 1941 D:o *) 245 mål borträknade se P. M.
—	7	—	20	6	38	
—	3	—	—	3	20	
17	57	2	48	25	72	
—	26	—	36	18	58	
—	24	1	39	7	33	
20	65	4	20	26	46	
—	—	—	—	5	24	
—	45	—	16	12	48	
—	4	—	—	8	29	
—	—	—	—	11	14	Fältkrigsrätt fortf. för delar av förb. som ej här inräknats Enligt Statistiska Centralbyrån. 1941 saknas D:o
—	1	—	—	5	23	
1	—	—	—	3	13	
—	—	—	—	—	7	
—	16	—	2	6	22	
—	22	1	3	20	54	
—	11	1	17	7	34	
—	10	—	4	19	34	
—	6	—	1	15	23	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	20	—	1	15	42	
5	—	1	3	12	13	
—	—	—	—	3	9	
—	11	—	2	12	29	
—	—	—	—	17	25	
104	604	31	406	688	1 444	

Krigsrätten vid	Expensbidrag budgetåret 1941/42	Expensutgifter 1939	Expensutgifter 1/1—30/9 1941
Svea livgarde	150	200	700
Livregementet till häst	200	300	1 000
Svea artilleriregemente			
Svea ingenjörkår	300	200	450
Signalregementet			
Stockholms örlogsstation	100	—	*100
Stockholms luftvärnsregemente	150	—	*150
Roslagens flygflottilj			
Svea flygflottilj	100	—	150
Vaxholms kustartilleriregemente	100	*100	250
Upplands regemente	75	—	*75
Södermanlands flygflottilj	200	*200	1 000
Livgrenadjärregementet			
Svea trängkår	100	400	450
Östgöta luftvärnsregemente			
Östgöta flygflottilj	150	*150	*150
Smålands arméartilleriregemente			
Jönköpings-Kalmar regemente	100	30	230
Göta ingenjörkår	100	*100	300
Kronobergs regemente			
Gotlands infanteriregemente	150	*150	*150
Gotlands artillerikår	300	500	550
Gotlands kustartillerikår	200	75	800
Karlskrona kustartilleriregemente			
Karlskrona örlogsstation	100	—	330
Norra skånska infanteriregementet	100	210	400
Vendes artilleriregemente	100	—	*100
Skånska trängkåren	175	175	225
Södra skånska infanteriregementet			
Tionde flygflottiljen	100	—	—
Skånska kavalleriregementet	100	30	75
Flygkrigsskolan			
Hallands regemente	150	130	710
Göta artilleriregemente			
Göta flygflottilj	100	100	400
Älvsborgs regemente	100	*100	680
Bohusläns regemente	100	—	*100
Skaraborgs flygflottilj	175	600	800
Skaraborgs regemente			
Livregementets husarer	200	—	200
Göta trängkår			
Karlsborgs luftvärnsregemente	100	*100	275
Västgöta flygflottilj			
Värmlands regemente	100	100	800
Livregementets grenadjärer	100	—	*100
Västmanlands flygflottilj	100	50	200
Södermanlands regemente	100	100	220
Hälsinge regemente	100	*100	*100
Dalregementet	175	*175	*175
Västernorrlands regemente			
Norrlands trängkår	175	150	200
Jämtlands fältjägarregemente			
Norrlands artilleriregemente	175	320	310
Jämtlands flygflottilj			
Västerbottens regemente	800	*800	*800
Norrlands dragonregemente			
Norrbottnens regemente	75	—	*75
Norrbottnens artillerikår			
Bodens artilleriregemente	75	—	*75
Bodens ingenjörkår			
Norrbottnens flygbaskår	75	—	*75
Summa kronor	5 875		13 780

* Utmärker att uppgift icke lämnats av vederbörande auditör och förty har räknats med samma belopp som det för budgetåret 1941/42 beviljade.

Bilaga B.

(Jfr sid. 22.)

Utdrag ur krigsrätternas arbetsredogörelser åren 1935—
1939 samt år 1941.

Krigsrätter vid	År	Antal krigsrätts- samman- träden	Antal mål		Antal ärenden, slutligt hand- lagda
			inkomna	slutligt hand- lagda	
Svea livgarde.....	1935—1938		19	19	1
	1939	37	19	17	28
	1941	84	116	107	119
Livregementet till häst	1935—1938		49	49	22
	1939	80	115	102	51
	1941	136	213	203	329
Svea artilleriregemente	1935—1938		48	48	5
	1939	39	60	59	5
	1941	48	352	345	52
Signalregementet	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941	2	9	9	9
Stockholms örlogsstation	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941		—	—	—
Stockholms luftvärnsregemente ¹	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941	2	9	9	9
Roslagens flygflottilj ²	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941	25	59	59	—
Svea flygflottilj ³	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941	25	59	59	—
Vaxholms kustartilleriregemente.....	1935—1938		21	21	6
	1939	43	175	174	97
	1941	51	308	306	196
Upplands regemente	1935—1938		4	4	33
	1939	17	4	4	79
	1941	59	90	88	78
Södermanlands flygflottilj ¹	1935—1938		—	—	—
	1939		—	—	—
	1941	1	1	1	1
Livgrenadjärregementet	1935—1938		20	19	9
	1939	63	44	40	7
	1941	161	156	147	58
Svea trängkår	1935—1938		5	5	20
	1939	23	22	19	48
	1941	45	32	32	169
Östgöta luftvärnsregemente ²	1935—1938		16	16	2
	1939	—	5	5	—
	1941	51	53	48	14
Östgöta flygflottilj ²	1935—1938		6	6	2
	1939	4	5	5	2
	1941	52	51	51	9
Kronobergs regemente.....	1935—1938		6	6	2
	1939	4	5	5	2
	1941	52	51	51	9
Gotlands infanteriregemente.....	1935—1938		6	6	4
	1939	40	46	44	27
	1941	134	228	225	141
, artillerikår	1935—1938		6	6	4
	1939	40	46	44	27
	1941	134	228	225	141
, kustartillerikår ³	1935—1938		6	6	4
	1939	40	46	44	27
	1941	134	228	225	141

Bihang till riksdagens protokoll 1942. I saml. Nr 269.

Krigsrätter vid	År	Antal krigsrätts-sammans-träden	Antal mål		Antal ärenden, slutligt handlagda
			inkomna	slutligt handlagda	
Karlskrona kustartilleriregemente	1935—1938		21	20	6
	1939	49	297	295	55
	1941	46	188	186	20
Karlskrona örlogsstation	1935—1938		55	55	3
	1939	40	77	79	8
	1941	56	301	297	18
Norra skånska infanteriregementet.... Vendes artilleriregemente	1935—1938		11	11	14
	1939	9	5	5	9
	1941	91	197	182	137
Skånska trängkåren.....	1935—1938		2	2	1
	1939	3	3	3	—
	1941	21	38	35	16
Södra skånska infanteriregementet....	1935—1938		8	8	2
	1939	25	47	45	15
	1941	85	177	172	65
Tionde flygflottiljen ¹	1935—1938		—	—	—
	1939	—	—	—	—
	1941	12	14	14	9
Skånska kavalleriregementet..... Flygkrigsskolan ⁴	1935—1938		9	9	3
	1939	18	22	20	35
	1941	96	150	144	74
Hallands regemente.....	1935—1938		5	5	11
	1939	7	15	15	14
	1941	37	65	65	35
Göta artilleriregemente	1935—1938		16	16	5
	1939	26	48	48	14
	1941	74	266	261	103
Älvsborgs regemente	1935—1938		6	6	6
	1939	5	7	6	3
	1941	28	45	40	12
Bohusläns regemente	1935—1938		8	8	1
	1939	12	11	11	1
	1941	56	113	107	49
Skaraborgs flygflottilj ¹	1935—1938		—	—	—
	1939	—	—	—	—
	1941	7	17	16	7
Skaraborgs regemente..... Livregementets husarer	1935—1938		12	12	29
	1939	24	17	17	34
	1941	49	93	92	95
Göta trängkår	1935—1938		4	4	13
	1939	3	1	1	4
	1941	16	21	21	44
Karlsborgs luftvärnsregemente..... Västgöta flygflottilj ²	1935—1938		6	6	4
	1939	6	10	10	2
	1941	33	58	52	40
Värmlands regemente.....	1935—1938		10	10	10
	1939	20	15	15	17
	1941	59	183	177	14
Livregementets grenadjärer	1935—1938		—	—	—
	1939	—	6	6	1
	1941	13	44	43	5
Västmanlands flygflottilj ⁴	1935—1938		—	—	—
	1939	—	6	6	1
	1941	13	44	43	5

Krigsrätter vid	År	Antal krigsrätts- samman- träden	Antal mål		Antal ärenden, slutligt hand- lagda
			inkomna	slutligt hand- lagda	
Södermanlands regemente.....	1935—1938		4	4	7
	1939	7	4	4	3
	1941	32	26	25	18
Hälsinge regemente.....	1935—1938		12	13	12
	1939	19	32	32	21
	1941	41	66	66	21
Dalregementet	1935—1938		51	52	3
	1939	15	82	82	5
	1941	18	33	32	4
Västernorrlands regemente	1935—1938		58	58	4
	1939	—	86	85	33
	1941	64	214	214	35
Norrlands trängkår.....	1935—1938		30	30	18
	1939	30	54	54	59
	1941	73	178	177	80
Jämtlands fältjägarregemente	1935—1938		30	30	18
	1939	30	54	54	59
	1941	73	178	177	80
Jämtlands flygflottilj ¹	1935—1938		43	43	5
	1939	29	53	53	4
	1941	51	154	149	18
Västerbottens regemente.....	1935—1938		89	89	40
	1939	—	92	91	26
	1941 ⁵	118	254	235	152
Norrbottens regemente	1935—1938		—	—	—
	1939	—	—	—	—
	1941	3	4	4	—
Norrbottens flygbaskår ¹	1935—1938		—	—	—
	1939	—	—	—	—
	1941	3	4	4	—
Summa	1935—1938		653	653	302
	1939	698	1,484	1,455	707
	1941 ⁵	2 031	4,491	4,348	2,269

¹ Egen krigsrätt först 1941.² » » » 1940.³ » » » 1939.⁴ » » » 1938.⁵ Bodens artilleriregementes krigsrätt ingår ej i summan.

Bilaga C.
(Jfr sid. 22.)

Krigsrätternas¹ verksamhet år 1941.

Krigsrätter vid	2	3	4 5 6		
			Antal sammanträden	Därav med endast mål och ärenden från underställda förband	Antal mål och ärenden
			från ordinarie förband	från underställda förband	
Svea livgarde	84	6	142	93	235
Livregementet till häst	28	3	115	13	128
Svea artilleriregemente	64	—	150	126	276
Svea ingenjörkår	27	—	92	15	107
Signalregementet	17	—	29	2	31
Summa	136	3	388	158	542
Stockholms örlogsstation	48	4	252	117	369
Stockholms luftvärnsregemente ²	2	—	17	1	18
Roslagens flygflottilj	18	—	35	—	35
Svea „	7	—	24	—	24
Summa	25	—	59	—	59
Vaxholms kustartilleriregemente	54	—	450	55	505
Upplands regemente	59	4	129	39	168
Södermanlands flygflottilj ³	1	—	2	—	2
Livgrenadjärregementet	65	34	34	47	81
Svea trängkår	55	32	23	36	59
Östgöta luftvärnsregemente	28	8	26	13	39
flygflottilj	13	—	17	1	18
Summa	161	74	100	97	197
Smålands arméartilleriregemente	45	—	201	—	201
Jönköping-Kalmar regemente	25	9	21	19	40
Göta ingenjörskår	26	17	9	18	27
Summa	51	26	30	37	67
Kronobergs regemente	52	31	26	34	60
Gotlands infanteriregemente	52	35	51	84	135
› artillerikår	49	11	46	52	98
› kustartillerikår	33	—	122	14	136
Summa	134	46	219	150	369
Karlskrona kustartilleriregemente	46	—	207	1	208
Karlskrona örlogsstation	56	1	300	19	319
Norra skånska infanteriregementet	41	18	158	41	199
Vendes artilleriregemente	50	14	100	35	135
Summa	91	32	358	76	334
Skånska trängkåren	21	7	27	27	54
Södra skånska infanteriregementet	85	18	136	107	243
Tionde flygflottiljen ³	12	1	19	4	23
Skånska kavalleriregementet	87	25	115	88	203
Flygkrigsskolan	9	3	12	9	21
Summa	96	28	127	97	224

1 Krigsrätter vid	2 Antal sammans- träden	3 Därav med endast mål och ären- den från underställ- da förband	4 Antal mål och ärenden		6 Summa
			från ordina- rie för- band	från under- ställda förband	
Hallands regemente	87	8	64	36	100
Göta artilleriregemente	63	12	219	108	327
» flygflottilj ²	11	—	42	—	42
Summa	74	12	261	108	369
Älvsborgs regemente	28	1	47	10	57
Bohusläns »	56	19	91	71	162
Skaraborgs flygflottilj ²	7	—	24	—	24
Skaraborgs regemente.....	20	2	70	19	89
Livregementets husarer	13	—	56	1	57
Göta trängkår	16	—	40	2	42
Summa	49	2	166	22	188
Karlsborgs luftvärnsregemente.....	9	—	41	1	42
Västgöta flygflottilj.....	7	—	23	—	23
Summa	16	—	64	1	65
Värmlands regemente.....	33	1	72	26	98
Livregementets grenadjärer	59	5	148	49	197
Västmanlands flygflottilj	13	—	49	—	49
Södermanlands regemente.....	32	14	24	20	44
Hälsinge regemente.....	41	5	72	15	87
Dalregementet	18	1	31	6	37
Västernorrlands regemente	40	4	143	23	166
Norrlands trängkår.....	24	6	54	29	83
Summa	64	10	197	52	249
Jämtlands fältjägarregemente	42	14	52	81	133
Norrlands artilleriregemente.....	22	1	37	49	86
Jämtlands flygflottilj	9	—	39	—	39
Summa	73	15	128	130	258
Västerbottens regemente.....	37	5	83	20	103
Norrlands dragonregemente	14	3	56	13	69
Summa	51	8	139	33	172
Norrbottens regemente	64	4	125	23	148
» artillerikår.....	18	1	67	2	69
Bodens artilleriregemente ⁴	—	—	—	—	—
» ingenjörkår.....	36	—	81	9	90
Summa ⁵	118	5	273	34	307
Norrbottens flygbaskår ³	3	—	4	—	4

¹ Särskilda krigsrätter och fältskygkrigsrätter ej medräknade.² Krigsrätten började sin verksamhet 1/7 1941.³ » » » » » 1/10 1941.⁴ Uppgifter för denna krigsrätt ha ej kunnat erhållas.⁵ Bodens artilleriregimentes krigsrätt ingår ei i summan.

Förslag till krigsdomareindelning under budgetåret
1942/43.

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal sammantr. 1941 ¹	Antal mål och ärenden 1941 ¹	Nuvarande arvode	Personligt arvodestilllägg	Föreslaget arvode				
1 krigsdomare	Livregementet till häst .. Svea artilleriregemente .. Svea ingenjörkår	Stockholm	25 + 3 64 27 17	115 + 13 150 + 126 92 + 15 29 + 2	1 600	500	4 500				
1 »	Svea livgarde		Stockholm	78 + 6 44 + 4				142 + 93 252 + 117	2 400	780	4 200
1 »	Stockholms luftvärnsregemente			Stockholm				2			
	Roslagens flygflottilj		18					35			
	Svea flygflottilj	7	24								
1 »	Vaxholms kustartilleriregemente	Vaxholm el. Stockholm	54	450 + 55	1 400	320	2 400				
1 »	Upplands regemente	Uppsala	55 + 4	129 + 39	600	—	1 800				
1 »	Södermanlands pansarregemente	Strängnäs	18 + 14	24 + 20	600	—	1 200				
1 »	Södermanlands flygflottilj	Nyköping	1	2	600	—	900				
1 »	Livgrenadjärregementet .. Svea trängkår	Linköping	31 + 34 23 + 32	34 + 47 23 + 36	1 600	340	3 000				
	Östgöta luftvärnsregemente		Linköping	20 + 8 13				26 + 13 17 + 1			
1 »	Östgöta flygflottilj			Jönköping				45	201	600	—
1 »	Jönköpings-Kalmar regemente	Eksjö	16 + 9 9 + 17	21 + 19 9 + 18	840	—	1 500				
	Göta ingenjörkår		Växjö	21 + 31				26 + 34	600	—	1 200
1 »	Kronobergs regemente ..	Kalmar	—	—	—	—	900				
1 »	Gotlands infanteriregemente	Visby	17 + 35 38 + 11 33	51 + 84 46 + 52 122 + 14	700	200	3 300				
	Gotlands artillerikår		Karlskrona	55 + 1 46				300 + 19 207 + 1	2 000	640	4 500
1 »	Gotlands kustartillerikår			Kristianstad				23 + 18 36 + 14 14 + 7			
1 »	Karlskrona örlogsstation Karlskrona kustartilleriregemente										
1 »	Norra skånska infanteriregimentet										
	Vendes artilleriregemente Skånska trängkåren										

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal sammantr. 1941 ¹	Antal mål och ärenden 1941 ¹	Nuvarande arvode	Personligt arvodestillägg	Föreslaget arvode	
1 krigsdomare	Södra skånska infanteriregementet	Malmö eller Ystad	67+18	136+107	} 1 200	180	} 3 300	
	Tionde flygflottiljen		11+1	19+4				
	Skånska luftvärnskåren ²		—	—				
1 »	Skånska pansarregementet	Hälsingborg	62+25	115+88	} 1 200	—	2 100	
	Flygkrigsskolan		6+3	12+9				
1 »	Hallands regemente	Halmstad	29+8	64+36	600	—	1 500	
1 »	Göta artilleriregemente ..	Göteborg	51+12	219+108	1 500 ³	} 320	} 3 900	
	Göta flygflottilj		11	42	1 500 ³			
	Göteborgs luftvärnskår ² ..		—	—	—			
	Älvsborgs kustartilleriregemente ³		—	—	—			
1 »	Älvsborgs regemente	Borås	27+1	47+10	1 500 ³	—	1 200	
	Bohusläns regemente	Uddevalla	37+19	91+71	} 1 200	—	2 100	
	Skaraborgs flygflottilj ..		7	24				
1 »	Skaraborgs pansarregemente	Skövde	18+2	70+19	} 1 900	—	3 600	
	Livregementets husarer ..		13	56+1				
	Göta trängkår		16	40+2				
	Karlsborgs luftvärnsregemente		9	41+1				
	Västgöta flygflottilj		7	23				
1 »	Värmlands regemente	Karlstad	32+1	72+26	600	—	1 500	
1 »	Livregementets grenadjärer	Örebro	54+5	148+49	600	—	1 800	
1 »	Västmanlands flygflottilj	Västerås	13	49	600	—	900	
1 »	Dalregementet	Falun	18+1	31+6	} 1 100	—	1 500	
1 »	Hälsinge regemente	Gävle	36+5	72+15				
1 »	Sundsvalls luftvärnskår ²	Sundsvall	—	—	—	—	900	
1 »	Västernorrlands regemente	Sollefteå	36+4	143+23	} 1 020	—	2 100	
	Norrlands trängkår		24+6	54+29				
1 »	Jämtlands fältjägarregemente	Östersund	28+14	52+81	} 1 500	—	2 100	
	Norrlands artilleriregemente		21+1	37+49				
	Jämtlands flygflottilj		9	39				
1 »	Västerbottens regemente	Umeå	32+5	83+20	} 1 020	—	2 100	
	Norrlands dragonregemente		11+3	56+13				
1 »	Norrbottnens regemente ..	Boden eller Luleå	60+4	125+23	} 2 000	640	4 200	
	Norrbottnens artillerikår ..		17+1	67+2				
	Bodens artilleriregemente		4	4				
	Bodens ingenjörkår	36	81+9	—	—	—		
1 »	Luleå luftvärnskår ²	Luleå	—	—	} —	—	1 200	
	Norrbottnens flygbaskår ..		3	4				
					S:a	32 920	3 920	74 400

¹ Andra siffran avser sammantr. resp. mål och ärenden från »underställda förband». —

² Nyttillkommande förband. — ³ Arvodet är gemensamt för ifrågakvarande tre krigsrätter. —

⁴ Uppgifter saknas.

Förslag till auditörsindelning under budgetåret 1942/43.

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal		Nuvarande		Föreslaget	
			sammanträden 1941 ¹	mål och ärenden 1941 ¹	arvode (lön + tj.pgr.)	expensbidrag	arvode (lön + tj.pgr.)	expensbidrag
1 aud.	Svea livgarde	Stockholm	78 + 6	142 + 93	1 820	150	3 300	300
1 »	Livregementet till häst ..	Stockholm	25 + 3	115 + 13	2	2	3 300	300
	Stockholms luftvärnsregemente		2	17 + 1	1 800	100		
1 »	Svea artilleriregemente ..	Stockholm	64	150 + 126	3 420	200	3 600	300
1 »	Svea ingenjörkår	Stockholm	27	92 + 15				
	Signalregementet		17	29 + 2	3 000	250		
1 »	Stockholms örlogsstation .	Stockholm	44 + 4	252 + 117	3 900	300	4 500	400
1 »	Roslagens flygflottilj.....	Stockholm	18	35	2 350	150	2 700	150
	Svea flygflottilj		7	24				
1 »	Vaxholms kustartilleriregemente	Vaxholm	54	450 + 55	1 800	100	4 500	400
1 »	Upplands regemente.....	Uppsala	55 + 4	129 + 39	1 800	100	3 000	250
1 »	Södermanlands pansarregemente	Strängnäs	18 + 14	24 + 20	1 800	100	2 100	150
1 »	Södermanlands flygflottilj	Nyköping	1	2	1 680	100	1 680	75
1 »	Livgrenadjärregementet..	Linköping	31 + 34	34 + 47	4 000	200	4 800	400
	Svea trängkår.....		23 + 32	23 + 36				
	Östgöta luftvärnsregemente		20 + 8	26 + 13				
	Östgöta flygflottilj.....		13	17 + 1				
1 »	Smålands arméartilleriregemente	Jönköping	45	201	1 800	100	3 600	300
1 »	Jönköpings-Kalmar regemente	Eksjö	16 + 9	21 + 19	2 340	150	2 700	200
	Göta ingenjörkår		9 + 17	9 + 18				
1 »	Kronobergs regemente ...	Växjö	21 + 31	26 + 34	1 800	100	2 100	150
1 »	Kalmar flygflottilj ⁴	Kalmar	—	—	—	—	1 680	75
1 »	Gotlands infanteriregemente	Visby	17 + 35	51 + 84	2 100	100	2 700	200
	Gotlands artillerikår.....		38 + 11	46 + 52				
1 »	Gotlands kustartillerikår .	Visby	33	122 + 14	2 700	200	2 700	200
1 »	Karlskrona örlogsstation .	Karlskrona	55 + 1	300 + 19	3 900	300	4 500	400
1 »	Karlskrona kustartilleriregemente.....	Karlskrona	46	207 + 1	1 800	150	3 600	300
1 »	Norra skånska infanteriregementet.....	Kristianstad	23 + 18	158 + 41	3 420	200	4 500	400
	Vendes artilleriregemente		36 + 14	100 + 35				
1 »	Skånska trängkåren	Hässleholm	14 + 7	27 + 27	1 680	100	1 800	100
1 »	Södra skånska infanteriregementet	Ystad	67 + 18	136 + 107	1 800	100	3 300	300

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal		Nuvarande		Föreslaget	
			sammanträden 1941 ¹	mål och ärenden 1941 ¹	arvode (lön + tj.pgr.)	expensbidrag	arvode (lön + tj.pgr.)	expensbidrag
1 aud.	Tionde flygflottiljen	} Malmö	11 + 1	19 + 4	1 680	100	} 2 700	200
	Skånska luftvärnsskåren ⁴ .		—	—	—	—		
1 >	Skånska pansarregementet	} Hälsingborg	62 + 25	115 + 88	} 2 340	175	3 600	300
	Flygkrigsskolan		6 + 3	12 + 9				
1 >	Hallands regemente	Halmstad	29 + 8	64 + 36	1 800	100	2 700	200
1 >	Göta artilleriregemente ..	} Göteborg	51 + 12	219 + 108	} 2 350	150	4 200	400
	Göta flygflottilj		11	42				
1 >	Göteborgs luftvärnsskår ⁴ ..	} Göteborg	—	—	—	—	} 2 400	200
	Älvsborgs kustartilleriregemente ⁴		—	—				
1 >	Bohusläns regemente	Uddevalla	37 + 19	91 + 17	1 800	100	2 700	250
1 >	Älvsborgs regemente.....	Borås	27 + 1	47 + 10	1 800	100	2 100	150
1 >	Skaraborgs flygflottilj ...	Vänernborg	7	24	1 680	100	1 680	75
1 >	Skaraborgs pansarregemente	} Skövde	18 + 2	70 + 19	} 3 000	175	3 900	350
	Livregementets husarer ..		13	56 + 1				
	Göta trängkår.....		16	40 + 2				
1 >	Karlsborgs luftvärnsregemente	} Karlsborg eller Skövde	9	41 + 1	} 2 400	200	2 700	200
	Västgöta flygflottilj.....		7	23				
1 >	Värmlands regemente....	Karlstad	32 + 1	72 + 26	1 800	100	2 700	200
1 >	Livregementets grenadjärer	Örebro	54 + 5	148 + 49	1 800	100	3 300	300
1 >	Västmanlands flygflottilj.	Västerås	13	49	1 680	100	1 680	75
1 >	Dalregementet	Falun	18 + 1	31 + 6	1 800	100	2 700	200
1 >	Hälsinge regemente.....	Gävle	36 + 5	72 + 15	1 800	100	2 700	200
1 >	Sundsvalls luftvärnsskår ⁴ .	Sundsvall	—	—	—	—	1 680	75
1 >	Västernorrlands regemente	} Sollefteå	36 + 4	143 + 23	} 2 880	175	3 900	350
	Norrlands trängkår.....		24 + 6	54 + 29				
1 >	Jämtlands fältjägarregemente	} Östersund	28 + 14	52 + 81	} 3 420	175	3 900	350
	Norrlands artilleriregemente		21 + 1	37 + 49				
	Jämtlands flygflottilj....		9	39				
1 >	Västerbottens regemente..	} Umeå	32 + 5	83 + 20	} 2 880	175	3 900	350
	Norrlands dragonregemente		11 + 3	56 + 13				
1 >	Norrbottens regemente ..	} Boden	60 + 4	125 + 23	} 6 540	800	7 200	1 500
	Norrbottens artilleriskår..		17 + 1	67 + 2				
	Bodens artilleriregemente		36	81 + 9				
	Bodens ingenjörkår.....							
1 >	Luleå luftvärnsskår ⁴	} Luleå	—	—	} 1 680	100	2 100	150
	Norrbottens flygbaskår ..		3	4				
S:a					90 140	5 925	184 100	11 675

¹ Andra siffran avser sammantr. resp. mål och ärenden från »underställda förband». —
² Ingår f. n. i annan indelning. — ³ Inbegriper f. n. även Livregementet till häst. — ⁴ Nyttillkommande förband. — ⁵ Uppgifter saknas.

Förslag till krigsfiskalsindelning under budgetåret 1942/43.

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal sammanträden 1941 ¹	Antal mål och ärenden 1941 ¹	Nuvarande arvode	Föreslaget	
						arvode	expensbidrag
1 krigsfiskal	Svea livgarde	Stockholm	78 + 6	142 + 93	1 680	2 100	100
	Livregementet till häst ..		28 + 3	115 + 13			
	Stockholms luftvärnsregemente		2	17 + 1			
1 »	Svea artilleriregemente ..	Stockholm	64	150 + 126	1 680	2 100	100
	Svea ingenjörkår		27	92 + 15			
	Signalregementet		17	29 + 2			
1 »	Roslagens flygflottilj	Stockholm	18	35	900	1 200	50
	Svea flygflottilj		7	24			
1 »	Stockholms örlogsstation	Stockholm	44 + 4	252 + 117	1 980	2 100	100
1 »	Vaxholms kustartilleriregemente	Vaxholm	54	450 + 55	660	1 800	100
1 »	Upplands regemente	Uppsala	55 + 4	129 + 39	660	1 200	50
1 »	Södermanlands pansarregemente	Strängnäs	18 + 14	24 + 20	660	900	50
1 »	Södermanlands flygflottilj	Nyköping	1	2	660	660	30
1 »	Livgrenadjärregementet..	Linköping	31 + 34	34 + 47	1 500	2 100	100
	Svea trängkår		23 + 32	23 + 36			
	Östgöta luftvärnsregemente		20 + 8	26 + 13			
	Östgöta flygflottilj		13	17 + 1			
	Smålands arméartilleriregemente		45	201			
1 »	Jönköpings-Kalmar regemente	Eksjö	16 + 9	21 + 19	900	1 200	50
	Göta ingenjörkår		9 + 17	9 + 18			
1 »	Kronobergs regemente ..	Växjö	21 + 31	26 + 34	660	900	50
1 »	Kalmar flygflottilj ²	Kalmar	—	—	—	660	30
1 »	Gotlands infanteriregemente	Visby	17 + 35	51 + 84	780	1 200	50
	Gotlands artillerikår		38 + 11	46 + 52			
1 »	Gotlands kustartillerikår	Visby	33	122 + 14	—	1 200	50
1 »	Karlskrona örlogsstation	Karlskrona	55 + 1	300 + 19	1 980	2 100	100
1 »	Karlskrona kustartilleriregemente	Karlskrona	46	207 + 1	660	1 500	75
1 »	Norra skånska infanteriregementet.....	Kristianstad	23 + 18	158 + 41	1 080	2 100	100
	Vendes artilleriregemente..		36 + 14	100 + 35			
1 »	Skånska trängkåren.....	Hässleholm	14 + 7	27 + 27	360	660	30
1 »	Södra skånska infanteriregementet.....	Ystad	67 + 18	136 + 107	660	1 200	50

	Krigsrätten vid	Bostad	Antal sammanträden 1941 ¹	Antal mål och ärenden 1941 ¹	Nuvarande arvode	Föreslaget		
						arvode	expensbidrag	
1 krigsfiskal	Skånska luftvärnsskåren ² .. Tionde flygflottiljen	Malmö	— 11+1	— 19+4	— 660	} 1 200	50	
1 »	Skånska pansarregementet	Hälsingborg	62+25 6+3	115+88 12+9	} 960			1 500
1 »	Hallands regemente		Halmstad	29+8		64+36	660	
1 »	Göta artilleriregemente .. Göta flygflottilj	Göteborg	51+12 11	219+108 42	} 960	1 800	100	
1 »	Göteborgs luftvärnsskåren ² .. Älvsborgs kustartilleriregemente ²		Göteborg	— —				— —
1 »	Bohusläns regemente	Uddevalla	37+19	91+71	660	1 200	50	
1 »	Älvsborgs regemente	Borås	27+1	47+10	660	900	50	
1 »	Skaraborgs flygflottilj ..	Vänernborg	7	24	660	660	30	
1 »	Skaraborgs pansarregemente	} Skövde	18+2	70+19	} 1 080	1 500	75	
	Livregementets husarer ..		13	56+1				
	Göta trängkår		16	40+2				
1 »	Karlsborgs luftvärnsregemente	} Karlsborg	9	41+1	} 960	1 200	50	
	Västgöta flygflottilj.....		7	23				
1 »	Värmlands regemente....	Karlstad	32+1	72+26	660	1 200	50	
1 »	Livregementets grenadjärer	Örebro	54+5	148+49	660	1 200	50	
1 »	Västmanlands flygflottilj	Västerås	13	49	660	660	30	
1 »	Dalregementet	Falun	18+1	31+6	660	1 200	50	
1 »	Hälsinge regemente.....	Gävle	36+5	72+15	660	1 200	50	
1 »	Sundsvalls luftvärnsskåren ² ..	Sundsvall	—	—	—	660	30	
1 »	Västernorrlands regemente	} Sollefteå	36+4	143+23	} 1 080	1 500	75	
	Norrlands trängkår.....		24+6	54+29				
1 »	Jämtlands fältjägarregemente	} Östersund	28+14	52+81	} 1 320	1 500	75	
	Norrlands artilleriregemente		21+1	37+49				
	Jämtlands flygflottilj		9	39				
1 »	Västerbottens regemente Norrlands dragonregemente	} Umeå	32+5	83+20	} 1 080	1 500	75	
	Norrbottnens regemente ..		11+3	56+13				
1 »	Norrbottnens artillerikår.. Bodens artilleriregemente Bodens ingenjörkår.....	} Boden	60+4 17+1	125+23 67+2	} 2 340	3 000	150	
	Luleå luftvärnsskåren ²		36	81+9				
1 »	Norrbottnens flygbaskår ..	Luleå	— 3	— 4	— 660	900	50	
					Sa	85 100	55 200	2 605

¹ Andra siffran avser sammanträde resp. mål och ärenden fr. »underställda förband». —
² Nyttillkommande förband. — ³ Uppgifter saknas.